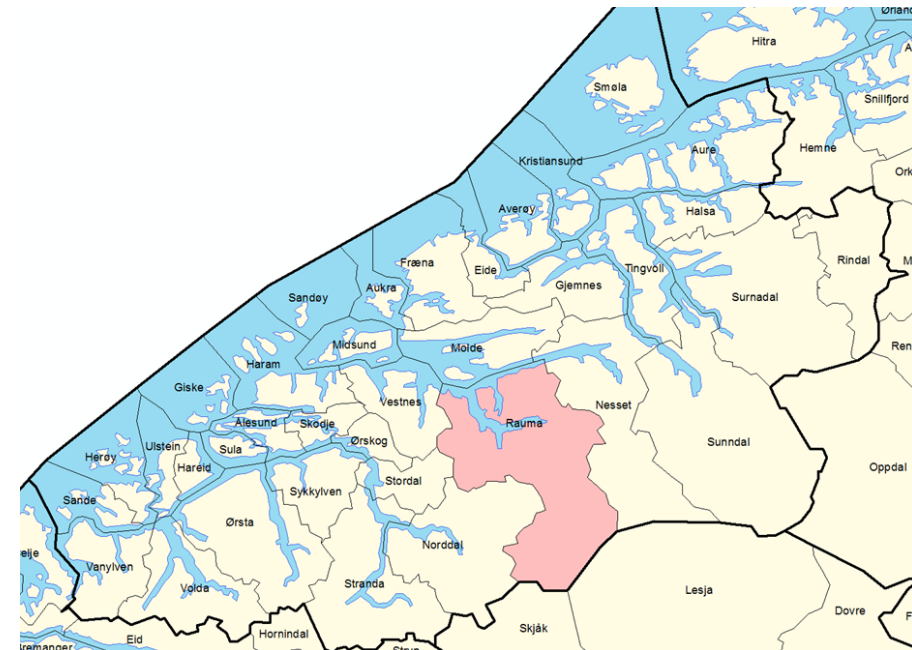


# Kommunereformen og Rauma kommune

Kan Rauma bestå som egen kommune?

TF-notat nr. 23/2015

Anja Hjelseth, Bente W. Sudbø, Marit O. Nygaard og Audun Thorstensen



# Kolofonside

Tittel:	Kommunereformen og Rauma kommune
Undertittel:	Kan Rauma bestå som egen kommune?
TF-notat nr:	23/2015
Forfatter(e):	Anja Hjelseth, Bente W. Sudbø, Marit O. Nygaard og Audun Thorstensen
Dato:	18.05.2015
ISBN:	978-82-7401-808-2
ISSN:	1891-053X
Pris:	(Kan lastes ned gratis fra <a href="http://www.telemarksforskning.no">www.telemarksforskning.no</a> )
Framsidedfoto:	Telemarksforskning og istockfoto.no
Prosjekt:	Utredning kommunestruktur Rauma kommune
Prosjektnummer.:	20150620
Prosjektleder:	Anja Hjelseth
Oppdragsgiver(e):	Rauma kommune

Spørsmål om dette notatet kan rettes til: Telemarksforskning, Postboks 4, 3833 Bø i Telemark – tlf 35 06 15 00 – [www.telemarksforskning.no](http://www.telemarksforskning.no)

---

# Forord

---

Telemarksforsking har fått i oppdrag fra Rauma kommune å vurdere hvorvidt Rauma, i lys av mål og forutsetninger for kommunereformen, kan bestå som egen kommune. Utredningen tar for seg områdene samfunnsutvikling, økonomi, tjenester og lokaldemokrati.

Denne utredningen kommer i tillegg til utredningen av kommunestruktur i Molde-regionen, hvor Rauma inngår i to alternativer:

- Hele ROR – Molde + Aukra + Midsund + Vestnes + Rauma + Fræna + Eide + Nesset
- Rauma + Vestnes

Anja Hjelseth fra Telemarksforsking har vært prosjektleder. Audun Thorstensen, Marit Owren Nygaard og Bente W. Sudbø har vært bidragsytere i arbeidet.

Bø, 18.05.15

Anja Hjelseth  
Prosjektleder

---

# Innholdsfortegnelse

---

- Innledning – side 5
- Samfunnsutvikling – side 13
  - Befolkningsutvikling – side 17
  - Næringsutvikling – side 22
  - Pendling og avstander – side 29
  - Samlet vurdering samfunnsutvikling – side 33
- Økonomi – side 37
  - Inntekter og økonomiske nøkkeltall – side 40
  - Økonomiske virkemidler i kommunereformen – side 46
  - Demografiske endringer – side 52
  - Effektiviseringsmuligheter – side 55
  - Samlet vurdering økonomi – side 61
- Tjenesteyting – side 65
  - Kompetanse og kapasitet – side 69
  - Interkommunalt tjenestesamarbeid – side 73
  - Valgfrihet – side 77
  - Framtidig tjenesteproduksjon – side 79
  - Effektiv tjenesteproduksjon og økonomisk soliditet – side 82
  - Samlet vurdering tjenesteyting – side 84
- Lokaldemokrati – side 89
  - Høy politisk deltagelse – side 94
  - Lokal politisk styring – side 98
  - Lokal identitet – side 101
  - Oppgavepotensial – side 103
  - Samlet vurdering lokaldemokrati – side 111
- Samlet vurdering «Rauma som egen kommune» – side 115
- Veien videre – side 124
- Referanser – side 130
- Vedlegg – side 133

# Innledning

---

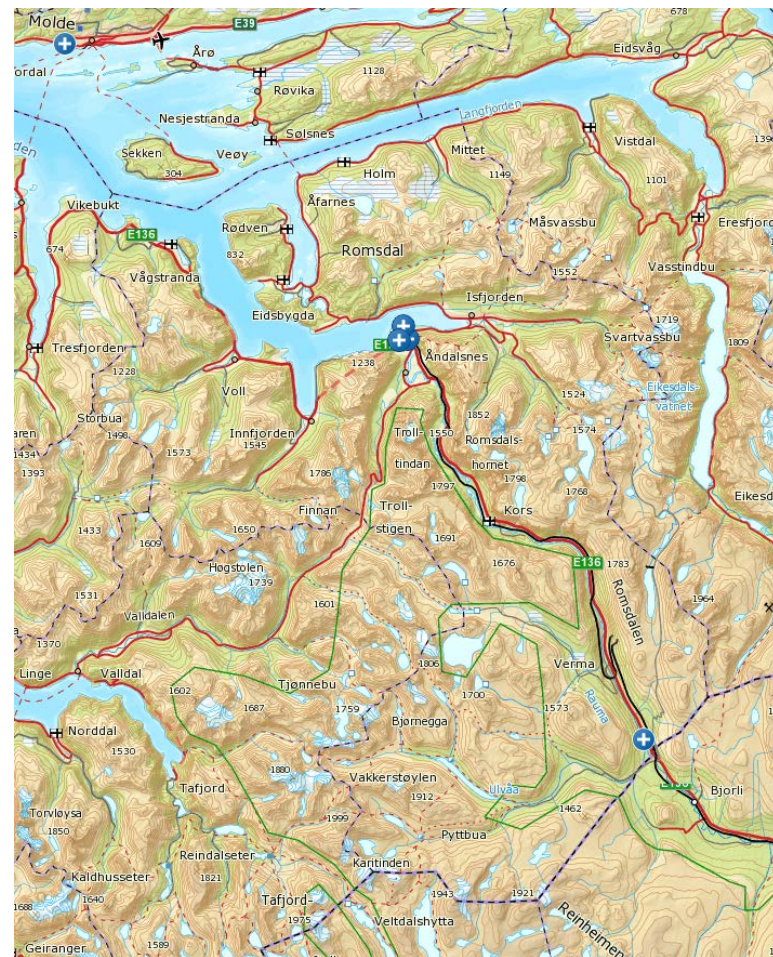
# Bakgrunn for utredningen

---

- Romsdal regionråd gjennomførte høsten 2013 et forprosjekt om interkommunalt samarbeid og alternativer for videre samarbeid i regionen. Et av tre delprosjekter var å analysere og vurdere samfunnskONSEKVENSER av ulike kommunestrukturændringer i Molde-regionen. I lys av kommunereformen ble en slik utredning satt i gang høsten 2014, med avslutning i mai 2015. Rauma kommune inngår i to alternativer i denne utredningen:
  - Hele ROR – Molde + Aukra + Midsund + Vestnes + Rauma + Fræna + Eide + Nesset
  - Rauma + Vestnes
- I tillegg vedtok kommunestyret 15. mars at de ønsker en utredning av Rauma som egen kommune.
- Denne utredningen skulle gjennomføres etter samme opplegg og metodikk som utredningen i Molde-regionen. Det betyr at utredningen skal ta opp i seg premissene som gis sentralt fra Regjeringens ekspertutvalg for kommunereformen og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

# Om Rauma kommune

- *Rauma kommune* har 7 445 innbyggere per 01.01.2015 og et samlet areal på 1500 km<sup>2</sup>. Kommunen grenser til Molde i nord, Vestnes i vest og Nesset i øst.
- Rauma har en allsidig natur med både kystlandskap, dype daler og høye fjell. Store deler av kommunen er fjellområder, som østover og innover platået mot Dovrefjell.
- Det er mest bosetning langs Romsdalsfjorden og sidefjordene. Kommunen omfatter fem tettsteder; Åndalsnes, som er administrasjonssenter, Isfjorden, Voll, Innfjorden og Brønnsletten.
- Jordbruk er en viktig næring i nedre part av dalene, samt litt produktiv skog. Industri er også viktig næring og kommunen har tre større kraftverk. Rauma har mye turisme sommerstid, særlig knyttet til fjellklatring, laksefiske og Trollstigvegen.
- Gjennom Romsdalen går Raumabanan, som knytter Møre og Romsdal til Dovrebanen, som går fra Trondheim til Oslo. E136 gjennom Romsdalen fortsetter til Ålesund. Fra Åndalsnes går Fv64 til Molde med forbindelse til Kristiansund. Sørover, gjennom Isterdalen og over Trollstigen, går Fv63 over til Valldal på Sunnmøre.



Oversiktskart Rauma kommune hentet fra Norgeskartet.no

---

# Om kommunereformen

---

- Kommunereformen skal legge til rette for at flere kommuner slår seg sammen. Færre og større kommuner skal gi bedre kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver, gi bedre muligheter til å utvikle bærekraftige og gode lokalsamfunn, samt ivareta viktige frivillige oppgaver. Som et generelt prinsipp skal reformen legge grunnlaget for at alle kommuner kan løse sine lovpålagte oppgaver selv.
- Regjeringen framhever følgende overordnede mål med kommunereformen:
  - Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
  - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
  - Bærekraftig og robuste kommuner
  - Styrket lokaldemokrati
- Kommunene har fått et utredningsansvar når det gjelder framtidig kommunestruktur.



# Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget for kommunereformen ble nedsatt 3. januar 2014. Den første delrapporten ble levert 31. mars 2014, og inneholdt kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta dagens kommunale oppgaver. Andre delrapport kom 1. desember. Denne delrapporten tok for seg flere regionale og statlige oppgaver som utvalget med utgangspunkt i kriteriene fra delrapport 1 har vurdert om kan overføres til kommunene.
- Tabellen under viser samfunnsmessige hensyn og kriterier for de fire ulike rollene kommunen har som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Det er blant annet tatt utgangspunkt i disse kriteriene når det er laget et vurderingssystem for utredning av kommunestruktur i Molde-regionen.

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
<b>TJENESTEYTING</b>		<b>SAMFUNNSUTVIKLING</b>	
Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet Statlig rammestyring	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse
<b>MYNDIGHETSUTØVELSE</b>		<b>DEMOKRATISK ARENA</b>	
Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse	Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring

Ekspertutvalgets kriterier for god kommunestruktur

---

# Metode og gjennomføring

---

- Denne utredningen har kommet som en tilleggsbestilling til utredningen av en rekke kommunestrukturalternativer for Romsdal regionråd. Metodikken for vurdering av «Rauma som egen kommune» har derfor tatt utgangspunkt i det samme vurderingssystemet som er brukt i den utredningen. Vurderingssystemet, og kriteriesettet, er det redegjort for på de neste sidene.
- Videre omfatter utredningen ulike problemstillinger som krever ulike typer data og ulike metodiske innfallsvinkler. Som grunnlag for å beskrive en del sentrale utviklingstrekk i kommunen knyttet til befolkningsutvikling, næringsutvikling, pendling og tjenesteproduksjon, er det tatt utgangspunkt i eksisterende statistikk fra SSB, Møre og Romsdal fylkeskommune og nykommune.no.
- For å danne oss et godt bilde av situasjonen i kommunen, ble det 6. november 2014 gjennomført intervju med rådmann, administrative ledere og politikere (ordførere, varaordførere, leder for opposisjonen) i Rauma kommune. Intervjuene berørte tema som tjenestetilbud, økonomi, samfunnsutvikling, lokaldemokrati, samt synspunkt på ulike sammenslåingsalternativ.
- Ved hjelp av det internettbaserte spørre- og rapporteringssystemet SurveyXact har vi gjennomført en spørreundersøkelse for å innhente synspunkter fra politikere (kommunestyret, eldreråd og ungdomsråd), administrativ ledelse og tillitsvalgte. Spørsmålene berørte synspunkt på blant annet organisering/bemanning, fagmiljø, rekruttering, tjenestekvalitet, økonomi og lokaldemokrati, samt sammenslåingsalternativ.
- Spørreundersøkelsen ble sendt til 697 respondenter i Molde-regionen, og den ble gjennomført i perioden 22.01.15 – 20.02.15. Det ble sendt to purringer (29.01 og 10.02). Av de 697 respondentene som fikk tilsendt spørreskjemaet, var det 26 som kom i retur grunnet feil e-post, e-postfilter eller lignende. Det reelle utvalget utgjør dermed 671 respondenter. Blant disse er det 410 som (helt eller delvis) har gjennomført undersøkelsen, og 261 som ikke har gjennomført. 355 respondenter har status som gjennomført, dvs. en svarprosent på 53 prosent. 7. april ble det sendt et tilleggsspørsmål til respondentene fra Rauma, hvor de ble bedt å vurdere Rauma som egen kommune. Totalt 68 respondenter mottok undersøkelsen, 8 kom i retur grunnet feil e-post, e-postfilter eller lignende. 40 gjennomførte undersøkelsen, og det gir en svarprosent på 67 prosent.
- Antall respondenter fra ungdomsråd og eldreråd er såpass få at vi ikke har skilt ut resultater fra disse i analysene. Resultatene er oppsummert ved hjelp av gjennomsnitt. Respondentene er bedt om å vurdere ulike påstander fra en skala 1-6, det vil si at et gjennomsnitt under 3,5 ikke gir støtte til påstanden. Et gjennomsnitt over 3,5 gir støtte til påstanden.

# Vurderingssystem i Molde-regionen

Utredningstema	Vurderingskriterium	Høyest poengscore
Samfunnsutvikling	Befolkningsgrunnlag	20
	Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	10
	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	20
	Kommunesenter	10
	Avstand til kommunesenter	10
	Næringsstruktur	10
Økonomi	Økonomiske virkemidler	20
	Netto driftsresultat	10
	Frie inntekter, 1 – 15 år	20
	Frie inntekter, etter 20 år	10
	Effektiviseringsgevinster adm.	20
	Effektiviseringsgevinster tjenester	10
	Endring i konsesjonskraftsinntekter	5
	Endring i demografikostnader	5
Tjenesteyting	Befolkningsgrunnlag	20
	Interkommunalt samarbeid	20
	Kapasitet og kompetanse	10
	Modeller for tjenesteyting	10
	Valgfrihet, distanse og framtidig tjenesteproduksjon	20
	Effektiv tjenesteproduksjon	10
	Økonomisk soliditet	10
Lokaldemokrati	Valgdeltagelse	10
	Størrelse på kommunestyret	10
	Politisk representasjon	10
	Innbyggermedvirkning	10
	Kompetanse, kapasitet og politisk handlingsrom	10
	Interkommunalt samarbeid	10
	Lokal identitet	10
	Oppgavepotensial ved større kommuner	20
	Behov for tiltak for styrket lokaldemokrati	10

---

# Kriteriesett

---

- For å vurdere Rauma som egen kommune har vi tatt utgangspunkt i kriteriesettet på forrige side, og de samme tersklene for poenggiving som er brukt i utredningen mot Molde-regionen i den grad det er mulig når det er ikke er vurdering av sammenslåtte kommuner.
- Det er noen av kriteriene som ikke er inkludert siden de ikke er like relevante når vi vurderer én kommune, og ikke sammenslåing. Disse er:
  - Kommunesenter (under samfunnsutvikling)
  - Effekt på frie inntekter ved sammenslåing 1-15 år – i prosent av brutto driftsinntekter (under økonomi)
  - Effekt på frie inntekter ved sammenslåing etter 20 år – i prosent av brutto driftsinntekter (under økonomi)
  - Ulike modeller for lokalisering av administrasjon og spesialiserte tjenester (under tjenesteyting)
  - Behov for tiltak for styrker lokaldemokrati (under lokaldemokrati)
- Kriteriesettet er forklart mer inngående under hvert delkapittel med poengsummer og terskler for å oppnå ulike «smileys».

# Samfunnsutvikling

# Samfunnsutvikling i kommunene

- Kommunene har en sentral rolle når det gjelder å skape en helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. I analyser av kommunenes rolle som samfunnsutviklingsaktør er det vanlig å legge til grunn en vid definisjon av samfunnsutvikling, noe som innebærer innsats på en rekke områder.
- En viktig målsetting med en kommunesammenslåing er å få en mer handlekraftig kommune som kan spille en større rolle som samfunnsutvikler både lokalt og regionalt. Dette er bl.a. avhengig av kommunenes evne til å drive god og effektiv planlegging, og legge til rette for aktiv oppfølging av dette arbeidet. Dette forutsetter også at kommunene har tilstrekkelig kompetanse og ressurser både til arealplanlegging, næringsarbeid, kulturtiltak, nettverksbygging og etablering av gode partnerskap.
- I mange kommuner er det vanskelig å drive en helhetlig og langsiktig planlegging fordi kommunegrensene ikke automatisk samsvarer med bo-, arbeids- og serviceregioner, ensartede naturområder osv. Dette kan føre til ugunstige planer og investeringer som kunne vært unngått dersom større områder hadde blitt sett i sammenheng.
- En viktig målsetting for kommunene er å stimulere til næringsutvikling og økt sysselsetting. Dette er noe som også krever kompetanse, evne til nettverksbygging, gode planer og god infrastruktur. Dersom flere kommuner innenfor den samme bo-, arbeids- og serviceregionen driver næringsrettet arbeid på hver sin måte, er det fare for at kommunene ender opp med konkurrerende tiltak i stedet for tiltak som støtter og bygger opp om hverandre. Dersom forutsetningene ellers er til stede, kan en samlet næringspolitikk hjelpe til med å styrke grunnlaget for næringsutviklingen i hele regionen.
- En større kommune står sterkere når det gjelder muligheter til å skaffe utviklingsmidler, trekke til seg nye virksomheter (både offentlige og private) og delta i samarbeids- og utviklingsprosjekt både nasjonalt og internasjonalt. Det er en klar styrke å kunne tale til omverdenen med en felles stemme, i stedet for å krangle seg imellom.

# Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Samfunnsutvikling	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn  Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	<ul style="list-style-type: none"><li>• Funksjonelle samfunnsutviklingsområder</li><li>• Tilstrekkelig kapasitet</li><li>• Relevant kompetanse</li></ul>

- Vi har i våre vurderinger benyttet disse kriteriene for å vurdere muligheten for å drive med samfunnsutvikling ved de ulike strukturalternativene.

# Vurderingskriterier samfunnsutvikling

- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av samfunnsutvikling. Det er gjort en endring sammenlignet med vurderingene i Molde-regionen. Kriteriet om kommunesenter er tatt bort, dette var brukt for å vurdere om det var et naturlig kommunesenter i en ny kommunene eller om det kunne være en kilde til konflikt. Vi har tar utgangspunkt i at det ikke er aktuelt for Rauma å vurdere å flytte kommunesenteret som en del av kommunereformen.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finnes under samlet vurdering samfunnsutvikling.

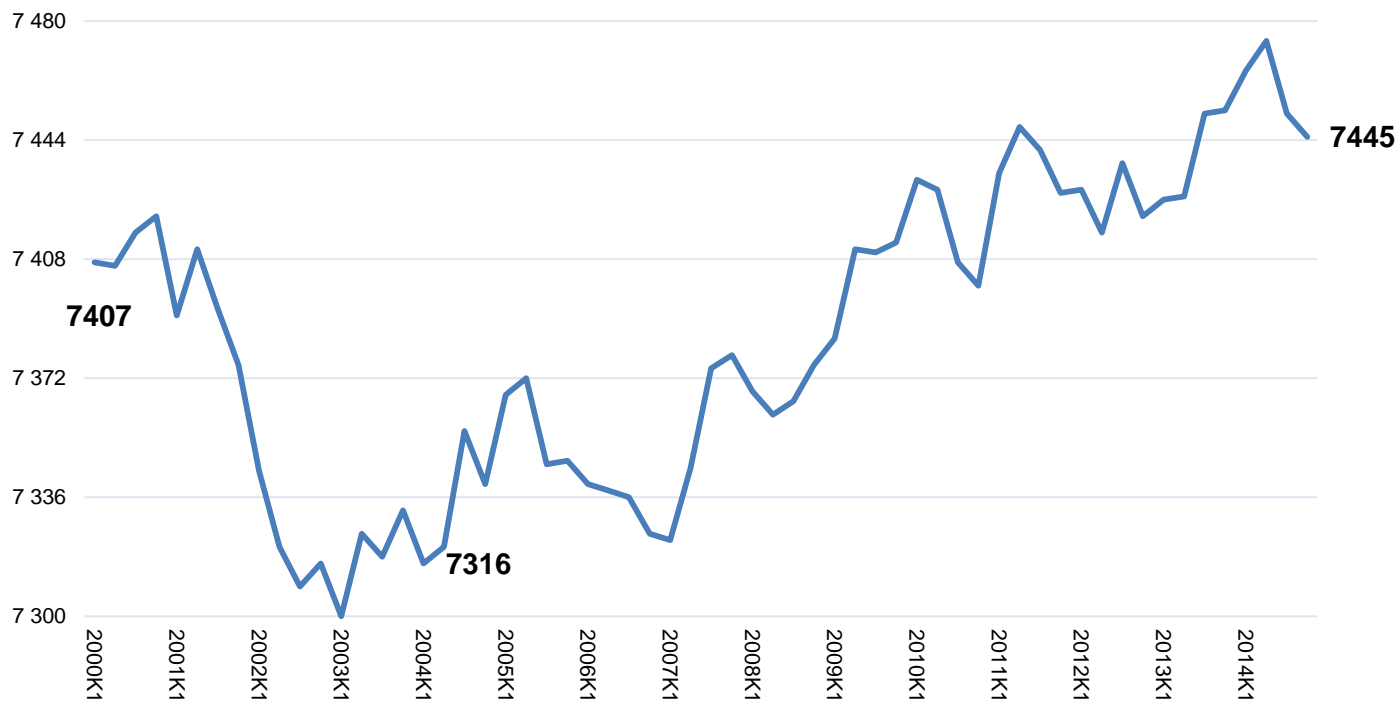
Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Befolkningsstørrelse	Regjeringens ekspertutvalg har anbefalt en kommunestørrelse på 15 – 20 000 innbyggere for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta rollen som samfunnsutvikler.	0-20
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Vi har sett på alder på kommuneplanene, samt årsverk i kommunen knyttet til samfunns- og arealplanlegging.	0-10
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Vi har sett på inndeling i bo- og arbeidsmarkedsregioner og pendlingsdata til nabokommune.	0-20
Avstand til kommunesenter	Avstand fra kommunesenteret til tettsteder/skoleområder i kommunen.	0-20
Næringsstruktur	Vi har sett på næringsstrukturen i kommunen, og vurdert om den er variert og om arbeidsplassene er i bransjer som har hatt vekst.	0-10



# Befolkningsutvikling

# Befolkningsutvikling 2000-2014

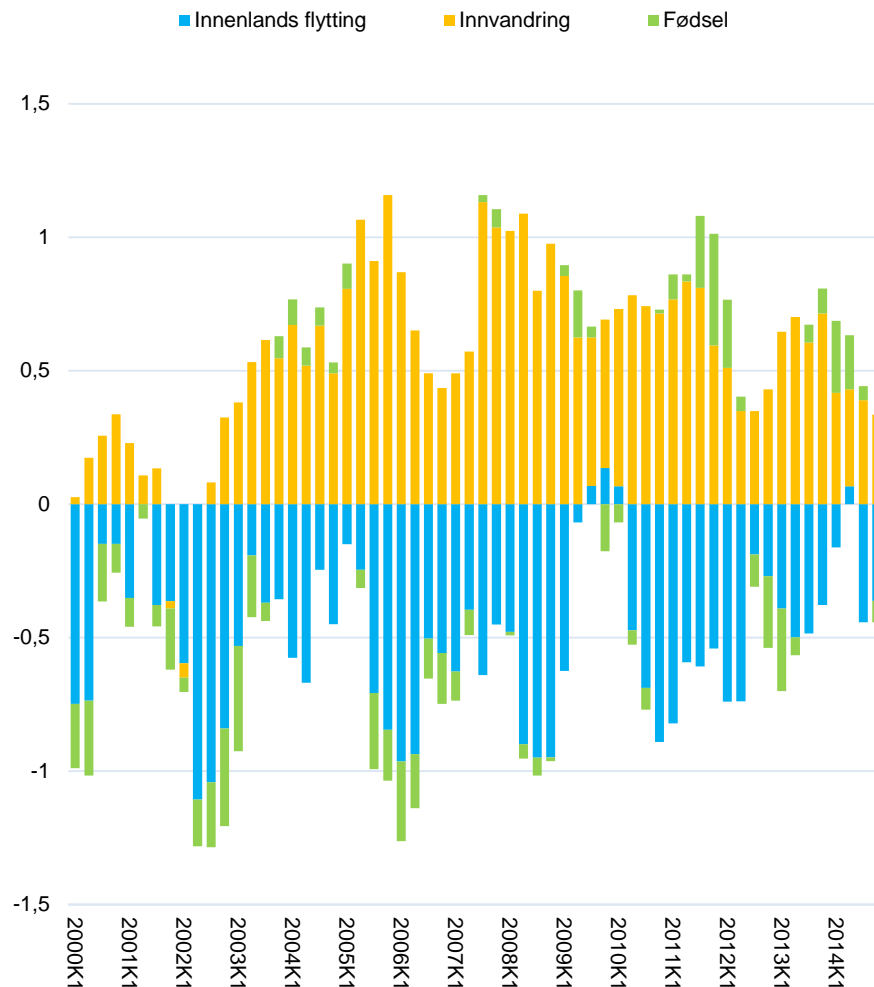
- Ved utgangen av 1. kvartal 2014 har Rauma kommune 7 445 innbyggere. Siden samme tidspunkt i 2000, har innbyggertall i hatt en økning med 38 personer. Det tilsvarer en økning på 0,5 prosent. Som vi ser av figuren under, så har innbyggertallet gått i bølger. I 2003 var innbyggertallet nede i 7 300, før det igjen har økt gradvis fram mot i dag.
- Fra 2004 har økningen vært på 1,8 prosent. I samme periode var veksten i innbyggertallet på landsbasis 11,6 prosent.



Utvikling i folkemengde fra 2000 til 2014, ved utgangen av 1. kvartal. Kilde: Telemarksforsking/SSB

# Befolkningsutvikling dekomponert

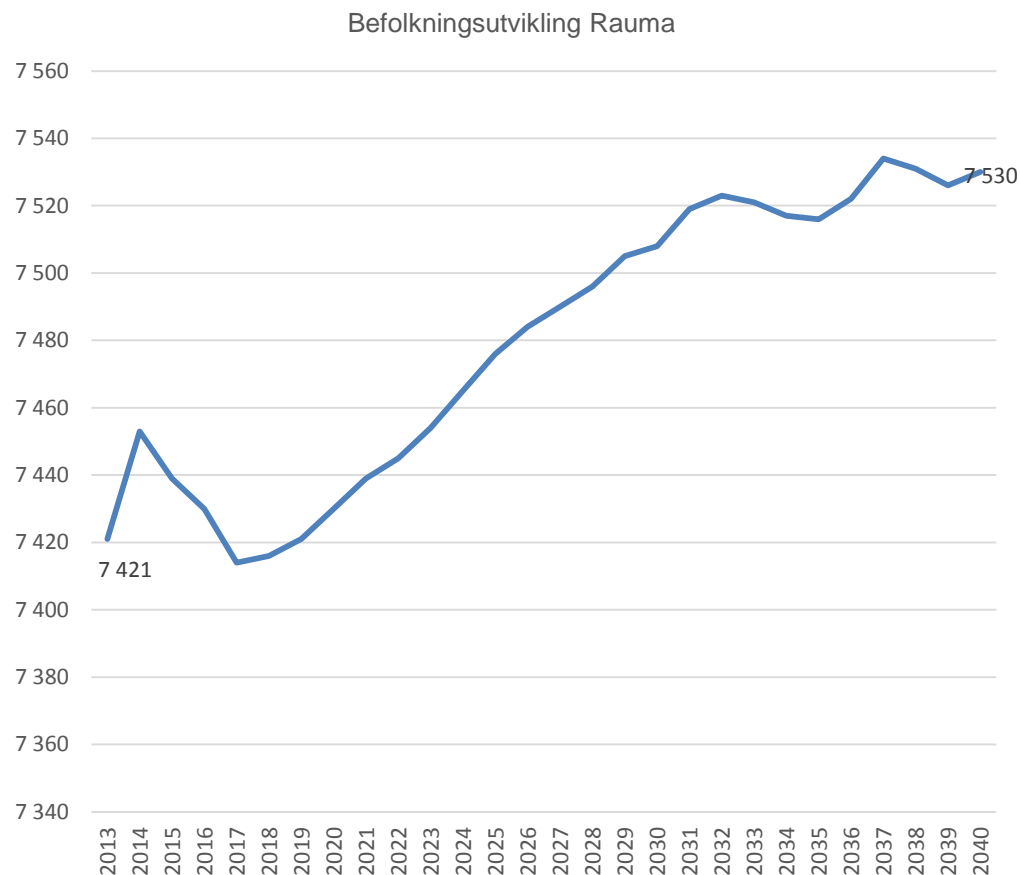
- Figuren til høyre viser befolkningsutvikling dekomponert på innenlands flytting, innvandring og fødsel. Hver stolpe viser den årlige endringen, og dette er målt hvert kvartal. Det er derfor overlappende perioder. Siste stolpe viser befolkningsendringen fra 31. desember 2013 til 31. desember 2014; nest siste viser endringer fra 31. september 2013 til 31. september 2014, osv.
- Med unntak av noen få perioder, så er innenlands flytting negativ. Det betyr at det er flere som flytter fra Rauma, enn inn til Rauma. Det varierer om fødselsoverskuddet er positivt eller negativt, siste perioden er det negativt (det betyr at det dør flere enn det blir født), mens i periodene før har det vært positivt.
- Innvandringen er stort sett positivt, med unntak av en periode på begynnelsen av 2000-tallet. De siste årene har den positive innvandringen og positivt fødselsoverskudd demmet opp for negativ innenlands flytting.



Årlig prosentvis befolkningsutvikling dekomponert i innenlands nettoflytting, netto innvandring og fødselsbalanse. 2000-2014. Kilde: SSB/Telemarksforsking

# Befolkningsutvikling fremskrevet

- SSB bruker tre ulike prognoser for befolkningsutvikling på landsbasis: Lav, middels og høy.
- Dersom vi tar utgangspunkt i middels utvikling, så er det forventet positiv befolkningsutvikling i Rauma fram mot 2040. Økningen er forventet å utgjøre 109 personer, det vil si en økning på 1,5 prosent.
- Det er positivt at Rauma er forventet å ha vekst framover, men veksten vil være betydelig lavere enn det som er forventet på landsbasis. Det betyr at Rauma, for eksempel når det gjelder inntekter til kommunene, vil tape relativt sett til landsgjennomsnittet.



Framskrevet befolkningsvekst fra 2013 til 2040 – SSBs middelframskrivning (MMMM).  
Kilde: SSB

# Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse

Resultat fra *NIVI Rapport 2014:1 Kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene*, sier noe om landets kommuner sin kapasitet og kompetanse til å ivareta planlegging etter krav i plan- og bygningsloven.

Kapasitet er definert som «kommunenes evne til å ivareta alle oppgaver og den saksmengden kommunene står overfor». 61 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre til samfunnsplanlegging og 32 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre arealplanlegging. Et fagmiljø kan per definisjon minimum bestå av 2 personer, og det betyr at kun 28 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta arealplanlegging og kun 6 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta samfunnsplanlegging. Jo mindre kommunestørrelsene er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.

Kompetanse er definert som «tilgang til personale med nødvendig formalkompetanse og/eller realkompetanse innenfor planlegging». 82 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor arealplanlegging og 68 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor samfunnsplanlegging. Utdanningsbakgrunnen blant samfunns- og arealplanleggere i kommunene er variert, og et fellestrekk synes å være utfordringer i rekruttering av sivilingeniører, arkitekter og arealplanleggere.

Det ser ut til at landets kommuner gjennomgående har bedre kompetanse enn kapasitet. Men i små fagmiljø, eller der fagmiljø ikke eksisterer, kan det være svært utfordrende å opprettholde og utvikle fagkompetanse.

Vi har fått oppgitt fra Rauma kommune at de bruker omtrent 2 årsverk på arealplanlegging, og 1 årsverk på samfunnsplanlegging. I intervjuene kom det fram at Rauma har god kapasitet og kompetanse på teknisk/byggesak, mens de kjøper en del tjenester på arealplanlegging og prosjektering.

Rauma sin kommuneplans samfunnsdel for 2014-2025 ble vedtatt desember 2013, mens arealdelen av kommuneplanen er lite oppdatert og over 10 år gammel. Kommunen har imidlertid en nylig vedtatt kommunedelplan for Åndalsnes og kommunedelplanen for Isfjorden ventes vedtatt våren 2015.

## Kapasitet til samfunnsplanlegging og arealplanlegging

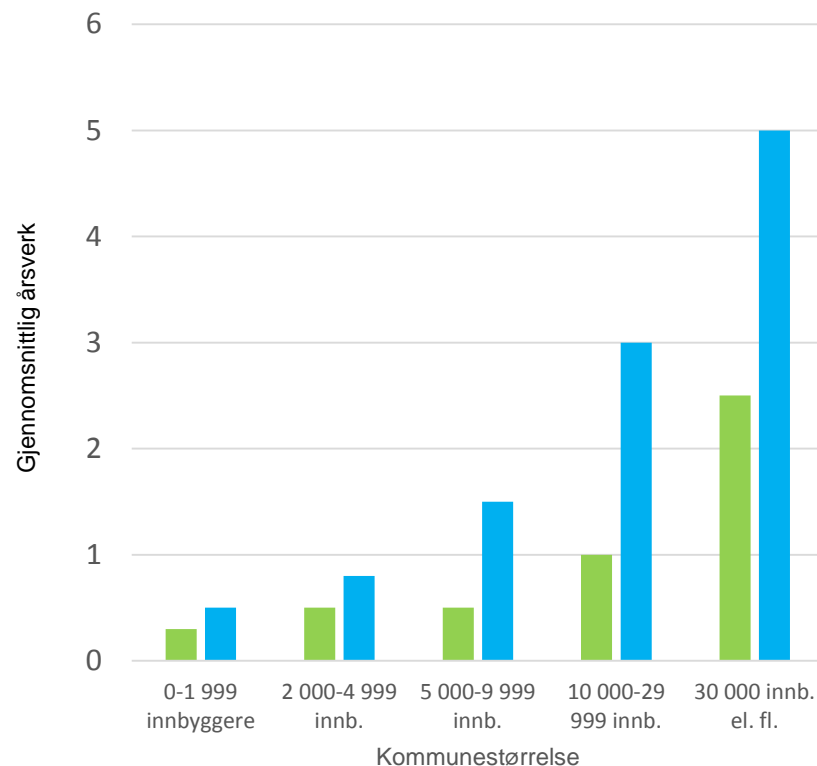
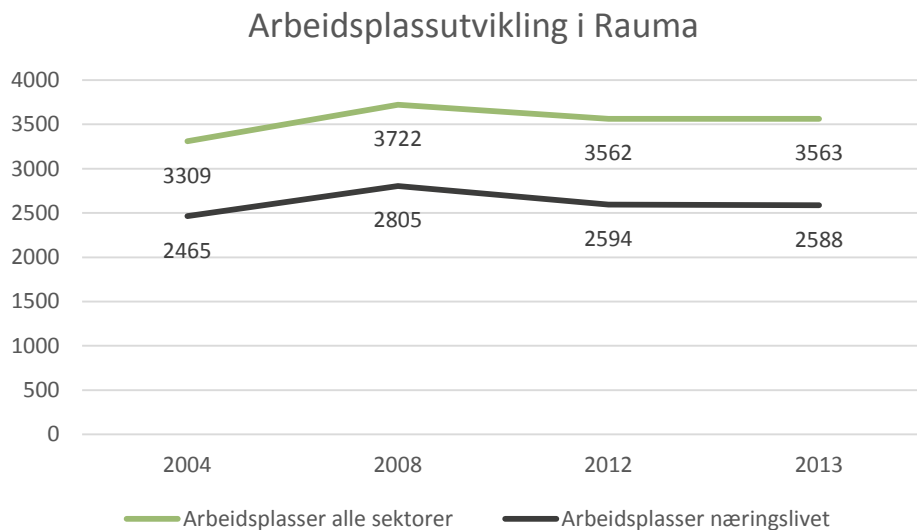


Diagram basert på tabell 3.2 NIVI Rapport 2014:1

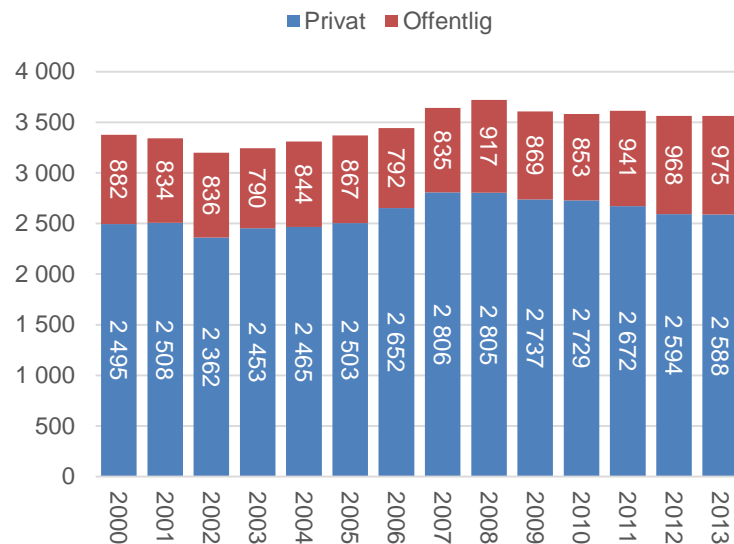
# Næringsutvikling

# Arbeidsplassutvikling i Rauma kommune

- Figuren nede til venstre viser at Rauma har hatt økning i antall arbeidsplasser fra 2004 til 2013. Som vi ser var det en økning i arbeidsplassene fra 2004 til 2008, og deretter en nedgang etter finanskrisen i 2008. Denne nedgangen skyldes i helhet nedgang i arbeidsplasser i privat sektor, men nedgangen er mindre enn veksten får 2008. Derfor kommer en samlet ut med en positiv utvikling i perioden under ett. Tallet på arbeidsplasser har vært stabilt de siste årene.
- Figuren til høyre viser fordelingen mellom arbeidsplasser i offentlig og privat sektor. Dersom vi ser på perioden fra 2004 til 2013, så har antallet arbeidsplasser i offentlig sektor økt med over 100, men med noen variasjoner gjennom perioden. Det har også være en økning i arbeidsplasser i privat sektor.



Arbeidsplassutvikling i alle sektorer og i næringslivet i Rauma. 2004-2013.  
Kilde: SSB



Antall arbeidsplasser i offentlig og privat sektor i Rauma. 2000-2013. Kilde: Telemarksforsking/SSB

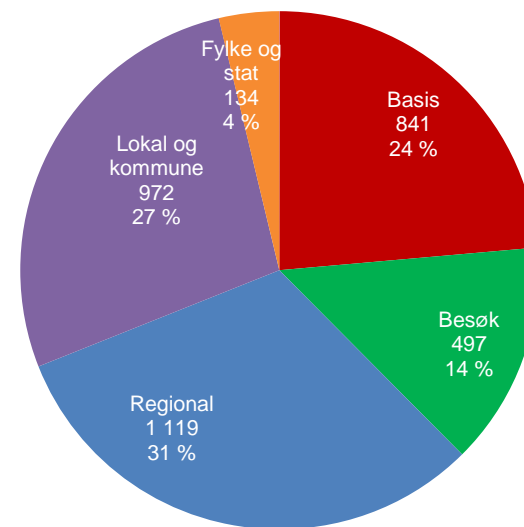
# Arbeidsplasser fordelt på sektorer

Videre er det interessant å se på hvordan arbeidsplassene i den enkelte kommune er fordelt mellom ulike sektorer.

Arbeidsplassene er fordelt etter:

- Fylke og stat
- Lokal og kommune
  - *Lokale næringer* er næringsliv som leverer tjenester til den lokale befolkningen, og som i stor grad substituerer tjenester fra offentlig sektor. Dette er tjenester som barnehager, skoler, primærhelsetjenester og renovasjon.
- Basisnæringer
  - *Basisnæringer* er næringsliv som konkurrerer på et nasjonalt eller internasjonalt marked. Basisnæringene produserer varer eller tjenester på et sted, som selges og konsumeres hovedsakelig utenfor stedet der produksjonen foregår. Primærnæringer som landbruk, gruver og industri, tilhører basisnæringene. Samtidig er det en del tjenesteproduksjon som også defineres som basisnæringer. Dette er tjenester som IT, telekom og teknologiske tjenester.
- Besøksnæringer
  - *Besøksnæringer* er næringsliv som kjennetegnes av at kunden må være personlig til stede. Besøksnæringene inkluderer all turisme, men også butikkhandel og en del personlige tjenester.
- Regionale næringer
  - De *regionale* næringene består av bransjer som både har annet næringsliv, offentlige institusjoner og befolkningen som kunder, og som hovedsakelig retter seg mot et regionalt marked. Det er bransjer som bygg og anlegg, transport og forretningsmessig tjenesteyting. Vi finner ofte en konsentrasjon av de regionale næringene i byer og sentra.

Kakediagrammet under viser hvordan de 3 563 arbeidsplassene i Rauma er fordelt på ulike sektorer. Det er regional som har den største andelen arbeidsplasser, og det er spesielt knyttet til bygg og anlegg, samt transport. Litt over 30 prosent av arbeidsplassene er knyttet til lokal, kommune og fylke/stat. Besøksnæringene utgjør 14 % av arbeidsplassene, det er «nest best» i Molde-regionen. Kun Molde har en høyere andel, og den er på 15 %.



Arbeidsplasser fordelt på ulike sektorer i Rauma. Absolutte tall og prosent i 2013. Kilde: Telemarksforsking



# Private arbeidsplasser fordelt på næring

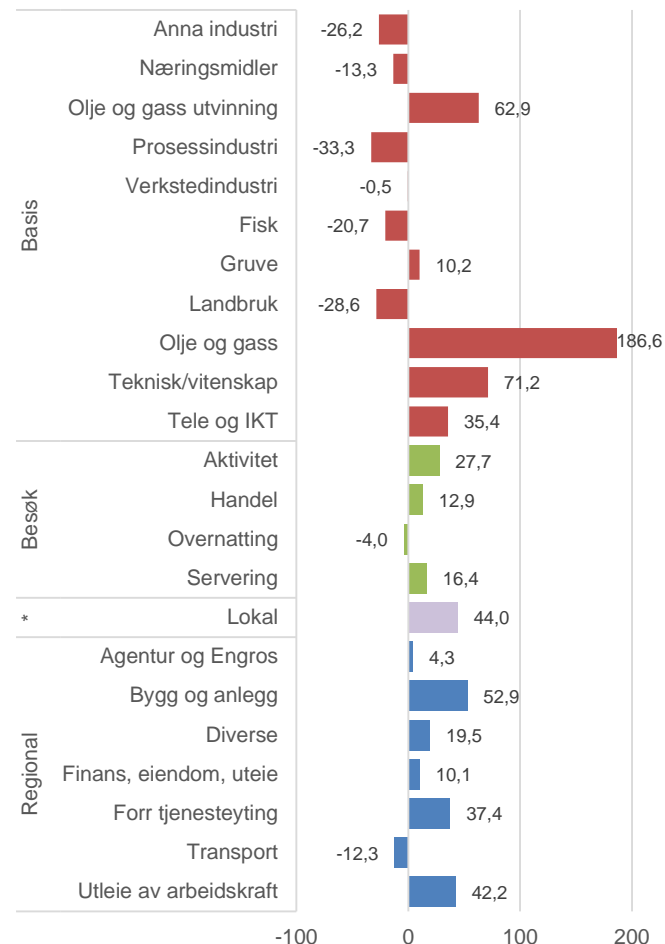
- I tabellen til høyre er de 2 588 arbeidsplassene i privat sektor i Rauma fordelt inn i ulike bransjer under basisnæringer, besøksnæringer, lokale næringer og regionale næringer.
- Innenfor basisnæringer er det flest arbeidsplasser knyttet til anna industri, prosessindustri, verkstedindustri og landbruk.
- Under besøksnæringer er det en del arbeidsplasser knyttet til handel, dette tyder på at Rauma/Åndalsnes er det handelssentrum for område rundt.
- Det er 131 arbeidsplasser i lokale næringer.
- Og under regionale næringer er det bygg og anlegg, samt transport som har flest arbeidsplasser. Det er også en del arbeidsplasser knyttet til agentur og engros.

Næring	Bransje	Antall arbeidsplasser Rauma
Basis	Anna industri	322
	Næringsmidler	8
	Olje- og gassutvinning	-
	Prosessindustri	127
	Verkstedindustri	120
	Fisk	47
	Gruve	10
	Landbruk	149
	Olje og gass	-
	Teknisk/vitenskap	20
	Tele og IKT	38
Besøk	Aktivitet	52
	Handel	363
	Overnatting	36
	Servering	46
Lokal	Lokal	131
Regional	Agentur og Engros	194
	Bygg og anlegg	366
	Diverse	54
	Finans, eiendom, uteie	60
	Forr. tjenesteyting	63
	Transport	350
	Utleie av arbeidskraft	32
<b>Totalsum</b>		<b>2 588</b>

Antall arbeidsplasser i de ulike bransjene som inngår under de ulike næringstypene i privat sektor i 2013 i Rauma. Kilde: Telemarksforskning

# Lokaliseringskvotient - forklaring

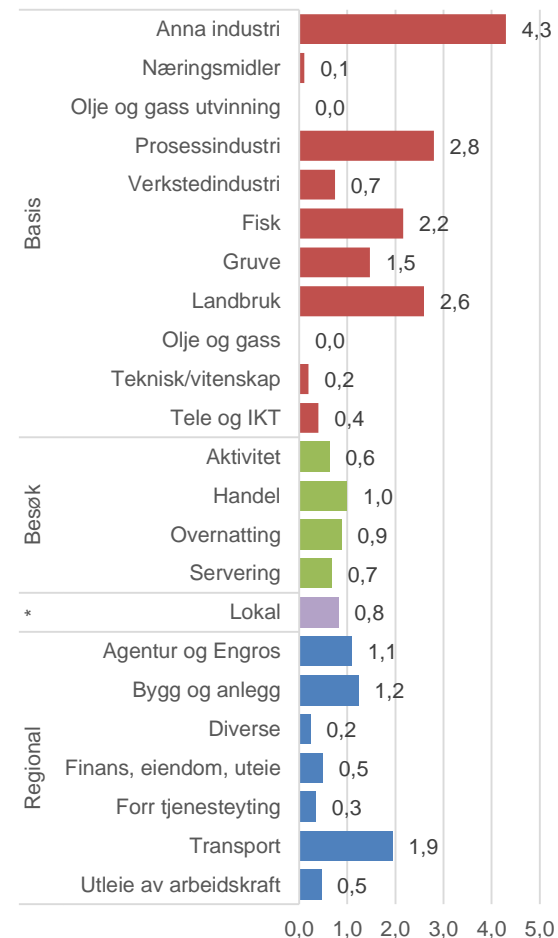
- Lokaliseringskvotienter sier noe om hvor store bransjene er i kommunen/på stedet relativt til resten av landet. Antall arbeidsplasser i bransjen er delt på totalt antall sysselsatte i kommunen. Denne andelen er delt på tilsvarende andel for landet. Når tallet er 1, er andelen den samme som for Norge. Det betyr at dersom andelen er lavere enn 1, er det en lavere andel som jobber i den bransjen sammenlignet med landet, og omvendt dersom tallet er høyere enn 1. Dersom tallet er for eksempel 2, er det dobbelt så mange som jobber i bransjen i den aktuelle kommunen enn landsgjennomsnittet.
- Figuren til høyre viser Norges vekst på landsbasis fra 2000 til 2013. Det gir et bilde av hvilke bransjer som er i vekst, og hvilke som er i nedgang.
- Bransjene som har hatt størst vekst siden 2000, er olje- og gassutvinning, olje og gass, teknisk/vitenskap, lokale næringer, bygg og anlegg og utleie av arbeidsplass.
- Det har vært størst nedgang i anna industri, næringsmidler, prosessindustri, fisk, landbruk og transport.
- Lokaliseringskvotienten på neste side viser arbeidsplasser i hver kommune i 2013 relativt til landsgjennomsnittet i 2013.



Arbeidsplassvekst i de ulike bransjene i Norge i perioden 2000 - 2013. I prosent.

# Lokaliseringskvotient - Rauma

- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Rauma. Som vi ser har Rauma en kvotient høyere enn 1 i flere bransjer.
- Innenfor basisnæringer har Rauma en kvotient høyere enn 1 i anna industri, prosessindustri, fisk, gruve og landbruk. Av disse bransjene har anna industri, prosessindustri, fisk og landbruk hatt nedgang i antall arbeidsplasser på landsbasis siden 2000. Gruve har hatt en vekst i arbeidsplasser i den samme perioden.
- Innenfor besøksnæringer har handel en kvotient på 1. Det betyr at andelen arbeidsplasser i denne bransjen er på samme nivå i Rauma som på landsbasis. Handel har også hatt en vekst på landsbasis siden 2000.
- Innenfor regionale næringer har Rauma en høyere andel arbeidsplasser innenfor agentur og engros, bygg og anlegg og transport enn landsgjennomsnittet. Agentur og engros og bygg og anlegg har vært vekstnæringer i Norge siden 2000, transport har hatt nedgang i antall arbeidsplasser.
- Oppsummert ser vi at at Rauma har arbeidsplasser innenfor alle kategoriene, men basisnæringene er relativt viktigere i Rauma enn på landsbasis. Det er allikevel en del arbeidsplasser innenfor besøks- og regionale næringer, og det gjør arbeidsmarkedet mindre sårbart for konjunkturedringer i enkeltbransjer. Det er en fordel at en del av arbeidsplassene i Rauma er i næringer som har hatt vekst.



Lokaliseringskvotient for Rauma. 2013  
Kilde: Telemarksforsking

# Sårbarhetsindikator

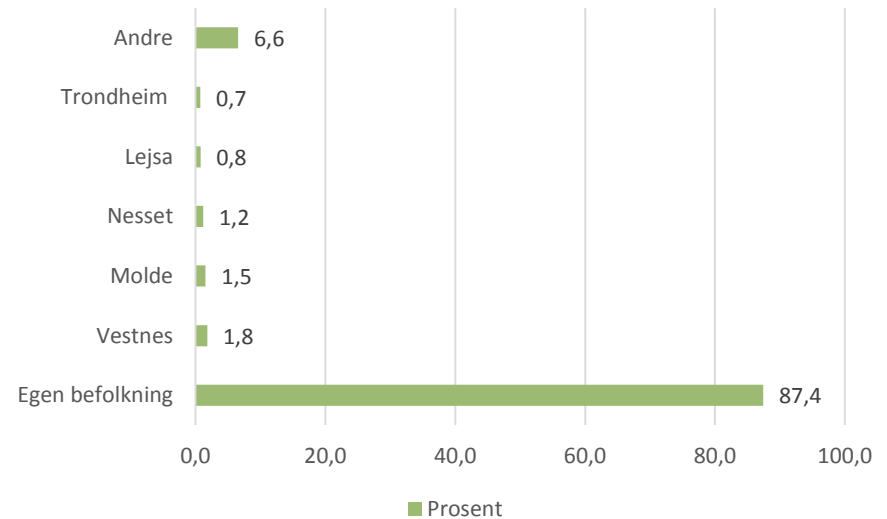
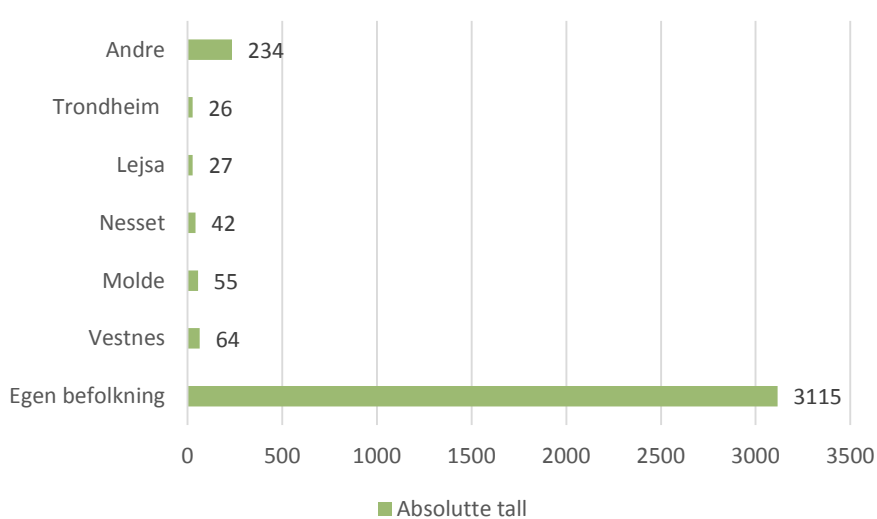
- Telemarksforskning har utviklet en indeks som sier noe om hvor sårbart næringslivet i kommunen er. Jo høyere verdi, jo større sårbarhet. Denne sårbarheten består av tre indikatorer:
  - Hjørnesteinsfaktor
  - Bransjespesialisering
  - Arbeidsmarkedsintegrasjon
- Sårbarheten til kommunen er basert på 2011-tall. Rauma får en sårbarhetsindikator på 16,7. At sårbarheten ikke er høyere skyldes blant annet at Rauma har arbeidsplasser i ulike bransjer og næringstyper.
- Dersom vi sammenligner med noen av nabokommunene til Rauma, så har Lesja en sårbarhetsindikator på 28,8, Vestnes 18,2, Nettet 15,7, Norddal 21,4 og Stordal har en sårbarhetsindikator på 70,7.



# Pendling og avstander

# Innpendling

- Det er 3 563 personer som er sysselsatt i Rauma, det vil si at de har arbeidsplassen sin innenfor grensene til Rauma kommune. Av disse bor 87,4 prosent i kommunen.
- Kommunene som har høyest innpendling til Rauma er Vestnes, Molde og Nesset. Innpendlingen fra alle disse kommunene er derimot ganske lav, høyest er det fra Vestnes med 64 personer. Dette utgjør 1,8 prosent av de som arbeider i Rauma.

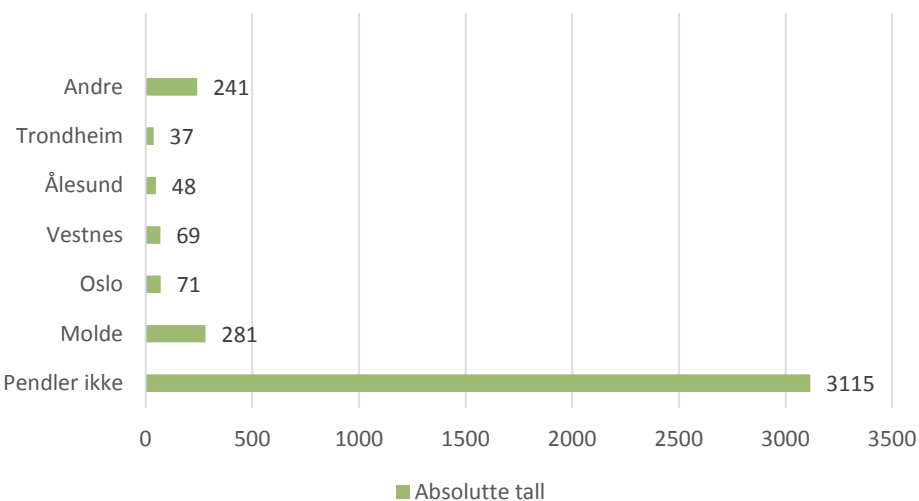


Innpendling til Rauma kommune i absolutte tall. 2013.  
Kilde: SSB og nykommune.no

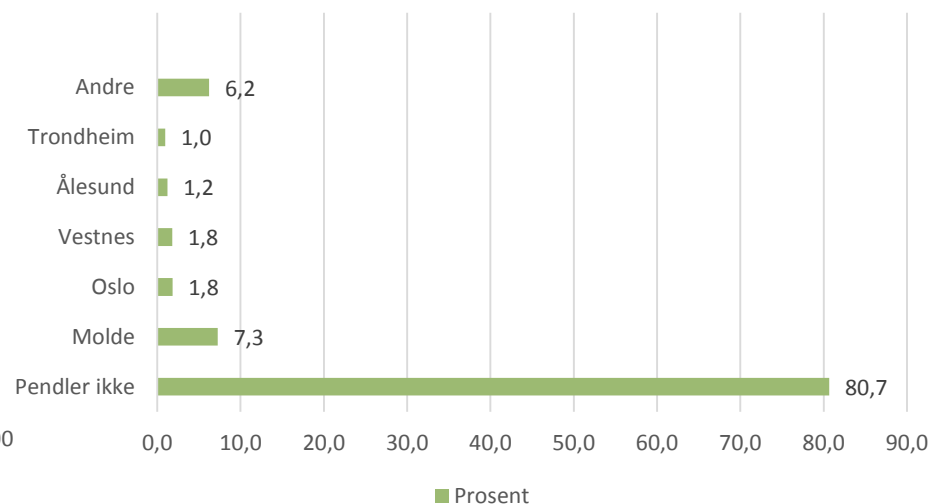
Innpendling til Rauma kommune i prosent. 2013.  
Kilde: SSB og nykommune.no

# Utpendling

- I Rauma er det 3 862 av innbyggerne som er sysselsatte. Av disse er det, som vi også så på forrige side, 3 115 personer som jobber innenfor egen kommune. Det utgjør litt over 80 prosent av de sysselsatte. Det er en forholdsvis høy andel, og det er kun Molde som har en høyere andel i Romsdal.
- Rauma er en egen bo- og arbeidsmarkedsregionen, og noe av årsaken til det er den høye andelen av sysselsatte i Rauma som jobber i kommunen. Det er ellers størst utpendling til Molde, denne utgjør 7,3 prosent.
- Regjeringens ekspertutvalg har sagt at dersom en kommune har en utpendling på over 25 prosent til en annen kommune, er disse kommunene såpass tett integrert at de bør utgjøre en kommune. Rauma er langt unna en slik arbeidsmarkedsintegrasjon med noen annen kommune.



Utpendling fra Rauma kommune i absolutte tall. 2013.  
Kilde: SSB og nykommune.no



Utpendling fra Rauma kommune i prosent. 2013.  
Kilde: SSB og nykommune.no

# Kommunesenter og avstander

- Åndalsnes er kommunesenter i Rauma, og Isfjorden, Voll, Innfjorden, Brønnsleggen er definert som tettsteder av SSB. I tillegg er det skoler på Vågstranda og Åfarnes.
- Tabellen under viser reiseavstandene i minutter fra Åndalsnes til de andre stedene. Som vi ser er avstanden til alle tettstedene/skolekretsene innenfor 45 minutter (som er regnet som akseptabel pendlingsavstand).
- Avstandene viser at selv om Rauma er en stor kommune i areal, så bor de fleste innbyggerne i kommunen godt innenfor akseptabel pendlingsavstand fra kommunesenteret.




	Isfjorden	Voll	Innfjorden	Brønnsletten	Vågstranda	Åfarnes
Åndalsnes	7	20	12	7	32	31

Reisetid i minutter fra kommunesenteret Åndalsnes til andre steder i kommune. I minutter. Kilde: Visveg.no












# Samlet vurdering samfunnsutvikling

# Vurderingssystem samfunnsutvikling







- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike kriteriene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys for å vurdere de ulike kriteriene og gi en samlet vurdering. Disse er ,  og .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering. Det er vist i tabellen under og på neste side.
- Vurderingssystemet er i utgangspunktet laget for å vurdere sammenslåing av to eller flere kommuner. Siden vi nå vurderer én kommune, har vi derfor tilpasset kriteriene noe. Kriteriet kommunesenter er tatt ut, og for å få samme poengsummer er avstand til kommunesenter økt til maksimalt 20 poeng.
- Under tilstrekkelig kapasitet og kompetanse har vi sett på hva kommunene kan forvente seg framover. På funksjonelle samfunnsutviklingsområder har vi sett på tilhørighet til bo- og arbeidsmarkedsregioner, og på avstand til kommunesenter har vi tatt utgangspunkt i avstand fra kommunesenteret til tettsteder og bygder med skole.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Vi har brukt samme terskel for hvilken «smiley» samfunnsutvikling samlet vil få som i Molde-regionen. Under 40 poeng blir det rød smiley, fra 40 – 59 poeng gir gul smiley og 60 poeng og over gir grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Under 10 000 innbyggere	0	
	10 000 – 14 999 innbyggere	10	
	Over 15 000 innbyggere	20	
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Kommunen kan forvente dårligere kapasitet og kompetanse i framtiden	0	
	Kommunen kan forvente omtrent samme kapasitet og kompetanse i framtiden	5	
	Kommunen kan forvente bedre kapasitet og kompetanse i framtiden	10	

# Vurderingssystem samfunnsutvikling

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Tilhører et annet bo- og arbeidsmarkedsområde, og har over 25 prosent utpendling til en annen kommune.	0	
	Tilhører et annet bo- og arbeidsmarkedsområde, og har under 25 prosent innpendling til en annen kommune.	10	
	Eget bo- og arbeidsmarkedsområde.	20	
Avstand til kommunesenter	Reisetiden til tettsteder/skolekretser er over 1 time.	0	
	Reisetiden til tettsteder/skolekretser er mellom 45 minutter og 1 time.	10	
	Reisetiden til tettsteder/skolekretser er under 45 minutter.	20	
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0	
	Kommunen har en variert næringsstruktur, men en del arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	5	
	Kommunen har en variert næringsstruktur med arbeidsplasser i både basis-, besøk- og regionale næringer, og en overvekt av arbeidsplasser i vekstbransjer.	10	

# Vurdering av samfunnsutvikling

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Rauma har i dag 7 445 innbyggere (per 2014), og dette er forventet å øke til 7 530 innbyggere i 2040.	0/20	
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Rauma har i dag 3 årsverk knyttet til planlegging. De mener selv de har kapasitet og kompetanse, men kjøper en del konsulenttjenester. Ut fra utvikling i innbyggertallet kan en forvente at kapasiteten og kompetansen blir omtrent den samme framover.	5/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Rauma er egen bo- og arbeidsmarkedsregion, og over 80 prosent av de sysselsatte jobber i egen kommune.	20/20	
Avstand til kommunesenter	Avstanden fra kommunesenteret til tettsteder og bygder med skoler er innenfor 45 minutter reisetid.	20/20	
Næringsstruktur	Rauma har et variert næringsliv, og arbeidsplasser i flere av bransjene. Men mange av arbeidsplassene er i næringer som har hatt nedgang i Norge siden 2000.	5/10	
<b>Samlet vurdering samfunnsutvikling</b>	<b>Samlet får «Rauma som egen kommune» en score på 50 av 80 poeng på samfunnsutvikling.</b>	<b>50/80</b>	

# Økonomi

---

# Regjeringens ekspertutvalg

---

- Ekspertutvalget for kommunereformen ble nedsatt 3. januar 2014. De leverte sin første delrapport 31. mars 2014, som inneholdt kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta dagens kommunale oppgaver. Andre delrapport kom 1. desember. Denne delrapporten har tatt for seg en del regionale og statlige oppgaver, som utvalget med utgangspunkt i kriteriene fra delrapport 1 har vurdert om kan flyttes til kommunene.
- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Ekspertutvalget har ikke økonomi som en egen funksjon, men har to kriterier under tjenesteyting som er relevant for økonomi i denne rapporten:
  - Økonomisk soliditet
  - Effektiv tjenesteproduksjon

# Vurderingskriterier økonomi

- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av økonomi. Det er gjort flere endringer sammenlignet med vurderingene i Molde-regionen:
  - På kriteriet frie inntekter er det tatt utgangspunkt i hvordan inntektsnivået for er i dag (mens det i Molde-regionen var regna på hvordan dette vil endre seg ved sammenslåing).
  - Under økonomiske virkemidler i kommunereformen har vi sett på hva som skjer dersom Rauma utgår fra aktuelle alternativer i Molde-regionen.
  - Ved endringer konsesjonskraftsinntekter, så har vi sett på hva Rauma kan forvente av inntekter framover og hva kommunen går «glipp av» dersom det ikke gjennomføres en sammenslåing.
  - Vi har sett på effektiviseringsgevinster innenfor administrasjon og tjenesteområdene i dagens kommune.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finner du under samlet vurdering økonomi.

Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Vi har sett på Raumas driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	0-10
Frie inntekter	Vi har sett på dagens inntektsnivå.	0-20
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	Vi har sett på hva strukturalternativene i Molde-regionen vil tape dersom Rauma ikke blir med.	0-10
Endring i konsesjonskraftsinntekter	Vi har sett på hva Rauma kunne fått i økte inntekter ved en sammenslåing, og hvilken utvikling en kan forvente seg framover.	0-10
Effektiviseringsgevinster på administrasjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Vi har sett på potensial for effektivisering på administrasjon vurdert mot sammenlignbare kommuner.	0-20
Effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Vi har med utgangspunkt i utgiftsbehovet til kommunen sett på om det er rom for effektiviseringsgevinster på tjenesteområdene.	0-10
Endring i demografikostnader	Vi har sett på om forventet endring i befolknings-sammensetningen vil gi endringer i demografikostnader.	0-10

# Inntekter og økonomiske nøkkeltall



# Korrigerede frie inntekter

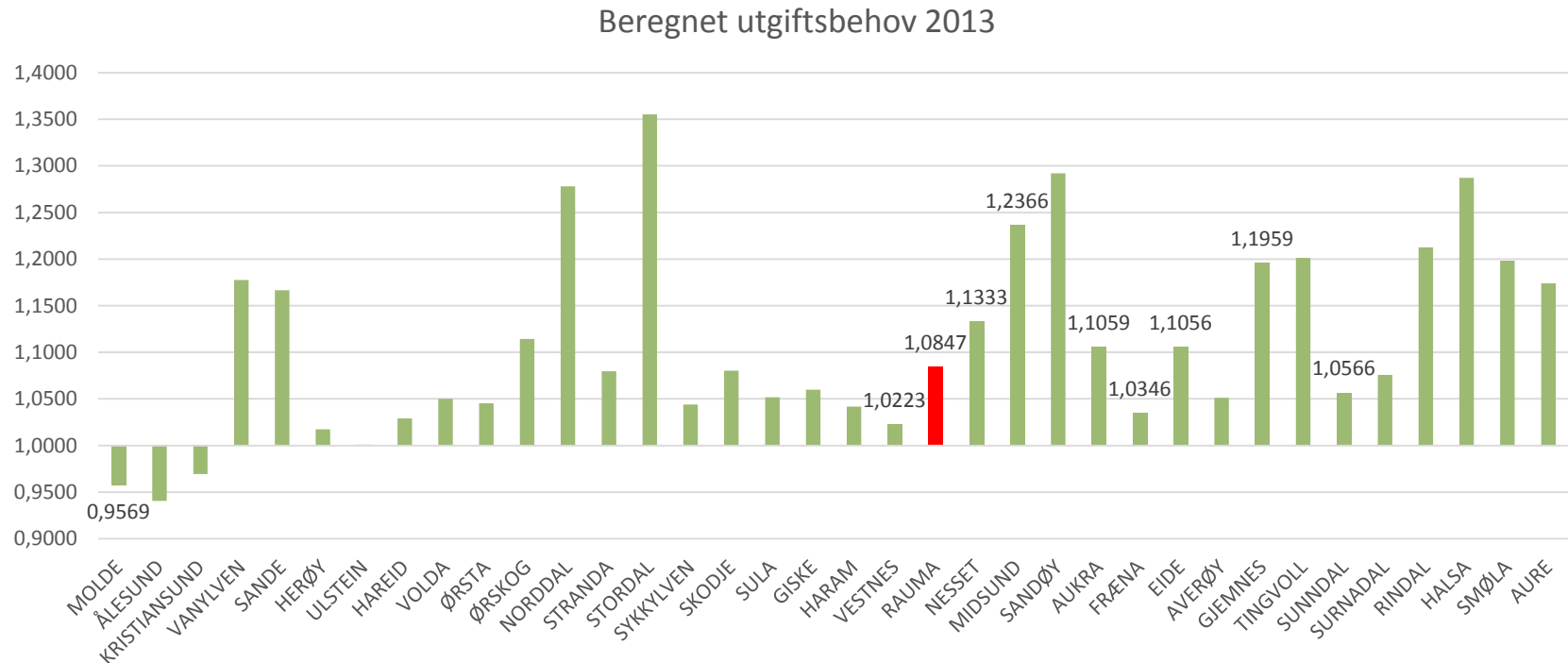
- Rauma kommune har utgiftskorrigerede frie inntekter (inkludert eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter) på **100 prosent av landsgjennomsnittet**.
- Korrigerede frie inntekter er en indikator som gir uttrykk for kommunens reelle inntektsnivå. Kommunenes frie inntekter består av rammetilskudd og skatt, og utgjør om lag 80 prosent av de samlede inntektene.
- Korrigerede, frie inntekter viser nivået på de frie inntektene justert for variasjon i utgiftsbehov. Indikatoren viser dermed inntekts- og utgiftssiden samlet.
- Det er først og fremst variasjoner i omfanget av regionalpolitiske overføringer, skjønnstilskudd og skatteinntekt som forklarer variasjoner i utgiftskorrigerede inntekter mellom kommunene. Dessuten bør det nevnes at frie inntekter ikke omfatter for eksempel utbytteinntekter og annen finansavkastning.
- Tabellen under viser frie inntekter i kroner per innbygger for Rauma, sammenlignbare kommuner og landet for 2011-2013. Når vi korrigerer på innbyggertall, har Rauma inntekter som er noe høyere enn både landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner.
- Rauma er i kostragruppe 11, det vil si mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og middels frie disponible inntekter.

	2011	2012	2013
Rauma	45 808	48 937	50 631
Kostragruppe 11	44 630	47 878	49 643
Hele landet	43 445	46 506	48 203

Frie inntekter i kroner per innbygger, konsern 2011 – 2013. Kilde. Kostra

# Beregnet utgiftsbehov

- Indeks for beregnet utgiftsbehov viser hvor «tung» eller «lett» en kommune er å drive, sammenlignet med det som er gjennomsnittet for alle landets kommuner. Dette vil blant annet avhenge av alderssammensetning, avstander osv.
- I 2013 fikk Rauma beregnet et høyere utgiftsbehov som er høyere enn landsgjennomsnittet, dvs. en indeks over 1,0. Rauma er altså omtrent 8,5 % «dyrere» å drive enn en kommune på landsgjennomsnittet.



# Finansielle nøkkeltall

- Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at netto driftsresultat for kommunesektoren over tid bør være minst 3 prosent av driftsinntektene (1,75 prosent fra 2014). Det vil sikre økonomisk balanse. Et netto driftsresultat over 3 prosent for kommunesektoren som helhet vil innebære at kommunene bygger opp en "buffer" mot uforutsette økte utgifter eller reduserte inntekter. God økonomistyring tilsier at kommunene budsjetterer med en slik buffer. Rauma kommune har samlet i perioden 2011-2013 et netto driftsresultat på 0,6 % av brutto driftsinntekter. Selv om resultatet er positivt, er det for lavt til å være bærekraftig på sikt.
- I perioden 2011-2013 har disposisjonsfond i Rauma gått fra 1,5 % av brutto driftsinntekter til 0,6 % av brutto driftsinntekter. Rauma har dermed en lavere andel disposisjonsfond enn både sammenlignbare kommuner, kommunene i Møre og Romsdal og landsgjennomsnittet.
- Netto lånegjeld i prosent av bruttodriftsinntekter har økt i samme periode, men er fortsatt lavere enn sammenlignbare kommuner, kommuner i Møre og Romsdal og landsgjennomsnittet.

## Netto driftsresultat 2011-2013\*

	2011	2012	2013	Gj.snitt 2011-13
Rauma	1,2	0,5	0,2	0,6
Kostragruppe 11	1,8	2,3	1,8	2,0
Møre og Romsdal	1,0	2,1	2,1	1,7
Hele landet	2,5	3,2	2,8	2,8

## Disposisjonsfond 2011-2013

	2011	2012	2013
Rauma	1,5	1,6	0,6
Kostragruppe 11	3,3	3,6	3,5
Møre og Romsdal	3,8	3,8	3,7
Hele landet	5,5	5,9	6,2

## Netto lånegjeld 2011-2013

	2011	2012	2013
Rauma	56,5	53,7	49,8
Kostragruppe 11	73,9	73,6	74,8
Møre og Romsdal	89,9	88,1	90,4
Hele landet	69,9	68,7	71,0

Netto driftsresultat, disposisjonsfond og netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsert. 2011-2013. Kilde: Kostra.

---

# Andre inntekter

---

- Rauma har kraftinntekter på ca. 25,8 millioner knyttet til:
  - Konesjonsavgift: 1,6 millioner (overføres næringsfondet)
  - Naturressursskatt: 7,1 millioner
  - Konesjonskraftsinntekter (nettopris på 15 øre/kWh): 4,8 millioner
  - Eiendomsskatt på verker og bruk (ikke kun kraftverk, men i hovedsak knyttet til det): 12,3 millioner
- I tillegg er Rauma kommune 100 % eier av Rauma energi. Vi får opplyst av kommunen at det ble gjort en verdivurdering av selskapet i 2013 som anslo en netto markedsverdi på knapt 400 millioner. Årlig utbytte fra Rauma energi er 8-10 millioner årlig.
- Rauma har eiendomsskatt knyttet til verker og bruk, næringseiendom, samt boliger og fritidsboliger. Samlet inntekt i 2015 er beregnet til 22,5 millioner.
- Rauma kommune har distriktstilskudd Sør-Norge, og dette utgjorde 3,1 millioner i 2015.

---

# Konsesjonskraft ved sammenslåing

---

- Kraftverkseier skal avstå inntil 10 prosent av kraftgrunnlaget som konsesjonskraft til kommunene og fylkeskommunen der kraftanlegget ligger. Kommunene sin rett til konsesjonskraft er derimot avgrensa til kommunenes behov for allmenn elektrisitetsforsyning. I kommuner med lavt folketall – men med store utbygginger – innebærer dette at fylkeskommunen får overført den overskytende mengden. En kommunesammenslåing mellom små kraftkommuner og kommuner med et større innbyggertall, innebærer et større behov for allmenn el-forsyning. En større del av konsesjonskraften vil dermed gå til den nye kommunen, mens fylkets mengde blir tilsvarende redusert. På den måten kan en si at regelverket og regimet som er knyttet til fordelinga og uttak av konsesjonskraft, ikke er sammenslåingsnøytralt (Brandtzæg et. al 2011).
- For Rauma sin del, så har kommunen et høyere alminnelig el-forbruk enn konsesjonskraftsmengde. Dermed vil ikke en kommunesammenslåing har innvirkning på endringer i inntektene.

# Økonomiske virkemidler i kommunereformen

---

# Økonomiske virkemidler kommunereformen

---

- Regjeringen vil benytte positive økonomiske virkemidler som kan stimulere til kommunesammenslåing i reformperioden.
- Departementet vil dekke nødvendige engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell. Kommuner som slår seg sammen vil kunne få reformstøtte for å lette overgangen til en ny kommune, og dagens ordning med inndelingstilskuddet videreføres.
- Virkemidlene gjøres gjeldende for kommuner som slår seg sammen i reformperioden, det vil si sammenslåinger der det er fattet nasjonale vedtak innen 01.01.2018.
- Det betyr at dersom en kommune velger å stå alene, velger man samtidig å si nei til de økonomiske virkemidlene i kommunereformen. Dersom en går inn for sammenslåing på et senere tidspunkt, kan de økonomiske rammebetingelsene være endret. Vi har i det videre sett på hvordan engangskostnader og reformstøtte vil endre seg i de alternativene i utredningen i Molde-regionen som Rauma inngår i, dersom Rauma velger å bli stående som egen kommune.

# Engangskostnader

- KMD vil dekke nødvendige engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell. Støtten gis etter:

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0 – 19 999 innbyggere (1000 kr)	20 – 49 999 innbyggere (1000 kr)	50 – 99 999 innbyggerne (1000 kr)	Over 100 000 innbyggere (1000 kr)
2 kommuner	20 000	25 000	30 000	35 000
3 kommuner	30 000	35 000	40 000	45 000
4 kommuner	40 000	45 000	50 000	55 000
5 eller flere kommuner	50 000	55 000	60 000	65 000



# Reformstøtte

- Det legges ikke opp til en modell der støtte til infrastrukturtiltak knyttes opp til kommunesammenslåingen, men den nye kommunen får en reformstøtte som kan benyttes til det kommunen selv anser som mest hensiktsmessig.
- Kommuner der det fattes nasjonale vedtak om sammenslåing i reformperioden vil kunne få reformstøtte fra staten. Nivået på støtten vil være basert på antall innbyggere.

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte (1000 kr)
0 – 14 999 innbyggere	5 000
15 – 29 999 innbyggere	20 000
30 – 49 999 innbyggere	25 000
Over 50 000 innbyggere	30 000

# Økonomiske endringer - uten Rauma

- Tabellen under viser de konsekvenser for engangskostnadene og reformstøtten for de alternativene Rauma er en del av i utredningen i Molde-regionen. Alle tall i 1000 kroner.
  - For alternativ 1 (hele ROR) vil ikke den økonomiske støtten endre seg dersom Rauma ikke er med. Innbyggertallet er over 50 000, og antall kommuner over 5, så støtten vil være den samme.
  - Alternativ 7 (Rauma + Vestnes) vil selvsagt ikke bli en realitet dersom Rauma trekker seg ut. En «mister» dermed engangskostnader på 20 millioner og reformstøtte på 5 millioner.
- I tillegg vil inndelingstilskuddet være lavere dersom Rauma ikke deltar, blant annet knyttet til distrikts-tilskudd Sør-Norge og basistilskuddet. Regjeringen har varslet at det også kan bli aktuelt med innstramming i denne ordningen etter at reformperioden er over.

Alt.	Kommuner	Innbygger-tall (01.01.2014)	Engangskostnader (med Rauma)	Reformstøtte (med Rauma)	Innbyggertall uten Rauma	Endring i økonomisk støtte uten Rauma
1	Hele ROR – Molde + Vestnes + Rauma + Nesset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide	61 721	60 000	30 000	54 268	0
7	Rauma + Vestnes	14 068	20 000	5 000	6 615	- 25 000

---

# Endring inntektssystemet

---

- Regjeringen legger opp til en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene i løpet av perioden. Gjennomgangen vil sees i sammenheng med kommunereformen.
  - Det vil bli gitt en vurdering av smådriftsulemper, og hvorvidt kommunestørrelse kan ses på som en ufrivillig eller frivillig kostnad for kommunene.
  - Utforming og omfang av regionalpolitiske tilskudd vil bli vurdert (Nord-Norge- og Namdalstilskudd, småkommunetilskudd, distriktstilskudd Sør-Norge og storbytilskudd).
  - Regjeringen ønsker at kommunene skal beholde mer av skatteinntektene enn i dag. Det betyr at skatteelementene i inntektssystemet og systemet for inntektsutjevning vurderes.
- Regjeringen vil legge fram et nytt opplegg for inntektssystemet for kommunene i kommuneproposisjonen for 2017.

# Demografiske endringer

---

# Demografi og kommuneøkonomi

---

- Kommunene har ansvaret for blant annet barnehage, grunnskole og pleie- og omsorgstjenester. Dette er tjenester som i hovedsak er rettet mot bestemte aldersgrupper av befolkningen, og hvor utgiftene i stor grad påvirkes av den demografiske utviklingen.
- Innbyggertallsutvikling og alderssammensetning har stor betydning for nivået på de statlige rammeoverføringene. Meningen er at rammetilskuddet skal reflektere at de ulike aldersgruppene ikke koster kommunekassa det samme. Yrkesaktive menneske klarer seg i hovedsak selv, mens de yngste skal ha barnehage og skoleplass. De eldste gir kostnader på helse- og omsorgstjenestene.
- Samtidig er det ikke sikkert at en kommune får reduserte kostnader i tjenestetilbudet på grunn av demografiske endringer. For eksempel vil to færre elever i en skoleklasse gi mindre inntekter, men like fullt behov for å opprettholde skoleklassen. Kommunen vil da oppleve at det blir mindre penger til rådighet.

# Prosentandel av befolkningen i ulike aldersgrupper per 01.01.2014.

- Tabellen øverst til høyre viser alderssammensetningen i Rauma sammenlignet med landsgjennomsnittet. Generelt har Rauma en eldre befolkning enn landsgjennomsnittet.
- Figuren under til høyre viser forventet endring i demografikostnader for Rauma kommune. I 2015 er kostnadene forventet å øke med 2,2 millioner, mens det blir nedgang i kostnadene fram mot 2020 og deretter vekst igjen mot 2030. Samlet sett utgjør veksten fra i dag, og fram til 2030, 2,8 % av brutto driftsinntekter.

	0-5 år	6-15 år	16-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	0-66 år	Over 67 år
Rauma	7,0	11,6	63,4	11,0	5,4	1,6	82,0	18,0
<b>Hele landet</b>	<b>7,4</b>	<b>12,1</b>	<b>66,9</b>	<b>9,4</b>	<b>3,5</b>	<b>0,8</b>	<b>86,4</b>	<b>13,7</b>

Prosentandel av befolkningen i ulike aldersgrupper per 1.1.2014. Kilde: SSB

	2015	2015-2020	2015-2030	2015-30 i % av dagens brutto driftsinntekter
Rauma	2,2	-1,0	15,4	2,8 %

Forventet endring i demografikostnader i Rauma i 2015, 2015-2020 og 2015-2030. I hele millioner. Kilde: Telemarksforsking

- Vi ser altså at Rauma forventes å ha økte demografikostnader fram mot 2030. Det er forventet en nedgang i kostnader knyttet til aldergruppene 0-66 år, en økning aldersgruppene 67-89 år og en nedgang i aldergruppen over 90 år. Det betyr at Rauma på sikt må redusere tjenestetilbudet knyttet til de yngste aldersgruppene (barnehage og grunnskole), mens mer midler må kanaliseres inn mot tjenester som pleie og omsorg.

# Effektiviseringsmuligheter

---

# Effektiviseringsmuligheter som egen kommune

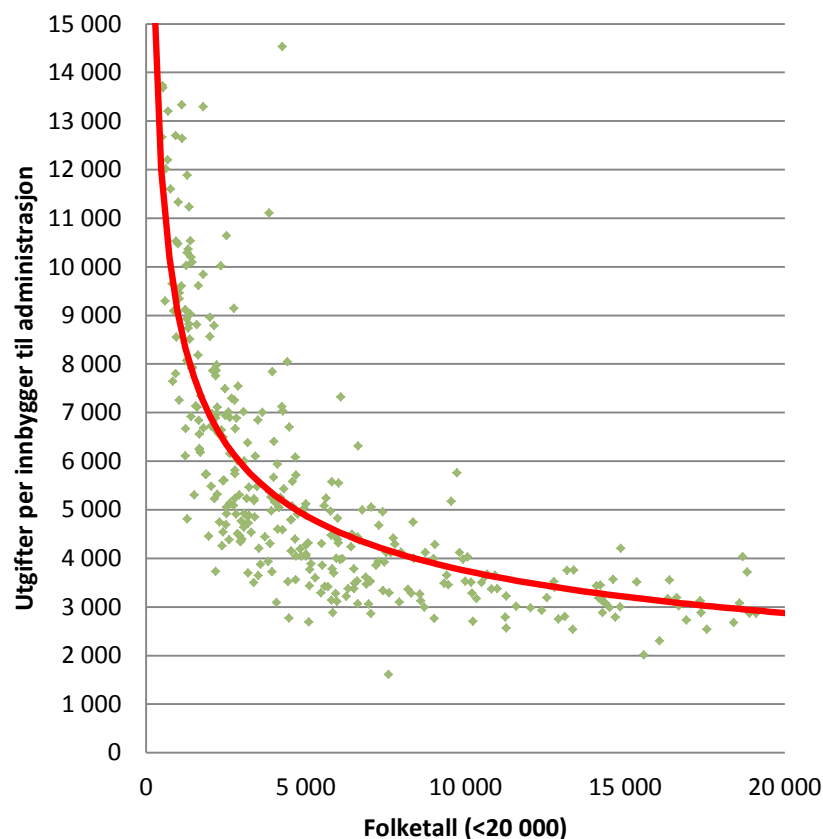
---

- I utredningen for Molde-regionen, ble sammenslåingsalternativene «premiert» for mulighetene for effektiviseringsgevinster på administrasjon og tjenesteområdene. Det henger sammen med behovet for effektivisering siden det langsiktige inntektsnivået vil være lavere etter 15-20 år etter sammenslåingen.
- Når vi vurderer kommuner alene er det ikke like hensiktsmessig å bruke den samme vurderingen, men heller snu om og gi høy score dersom kommunen driver effektivt og godt i dag. Vi har derfor snudd vurderingen her sammenlignet med rapporten i Molde-regionen.



# Effektiviseringsgevinster på administrasjon

- Figuren til høyre viser sammenhengen mellom folketall og utgifter per innbygger til administrasjon. De minste kommunene har klart høyere utgifter pr. innbygger.
- Vår definisjon av «administrasjonsutgifter» i denne analysen er netto driftsutgifter på følgende KOSTRA-funksjoner:
  - 100 Politisk styring
  - 110 Kontroll og revisjon
  - 120 Administrasjon
  - 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen
  - 130 Administrasjonslokaler.



Sammenhengen mellom administrasjonsutgifter og innbyggertall 2013.  
Kilde: KOSTRA

# Effektiviseringsmuligheter administrasjon

- Tabellen til høyre viser administrasjonsutgifter per innbygger og i hele 1000-kroner for Rauma og 3 kommuner på samme størrelse i Møre og Romsdal. Som vi ser har Sunndal høyere kostnader til administrasjon enn Rauma, mens Giske og Sykkylven har lavere.
- Vi har også sett på landsgjennomsnittet og gjennomsnittlige kostnader for kommunene i kostragruppe 11.
- Tabellen viser at Rauma hadde brukt like mye på administrasjon per innbygger som Giske kommune, kunne en spart 4,8 millioner, og 3,3 millioner sammenlignet med Sykkylven kommune. Tilsvarende kan en spare 3,2 millioner i forhold til landsgjennomsnittet. Det mest realistiske er å være på samme nivå som sammenlignbare kommuner i kostragruppe 11, og som vi ser er Rauma omtrent nøyaktig på dette nivået.
- Det er derfor begrenset hva Rauma kan spare inn på administrasjon.

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter per innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Rauma	7 453	4311	32 130
Giske	7 739	3669	28 394
Sykkylven	7 730	3870	29 915
Sunndal	7 171	4453	31 932
Landsgjennomsnittet	11 900	3882	-
Kostragr 11	-	4316	-
<b>Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:</b>			
<b>Giske</b>			<b>4 785</b>
<b>Sykkylven</b>			<b>3 287</b>
<b>Landsgjennomsnittet</b>			<b>3 197</b>

# Tjenesteområdene - status

- De fleste kommuner har et effektiviseringspotensial – uavhengig av diskusjonen rundt kommunesammenslåing. Vi har sett på potensialet for effektivisering på tjenesteområdene i Rauma kommune, uten at det må sees som noen fasit. Det er viktig å understreke at dette er en overordnet analyse, og at det neppe er realistisk å hente ut hele effektiviseringsmuligheten vi har regnet ut.
- Tabellen til høyre viser netto driftsutgifter i kroner per innbygger innenfor ulike områder. Tabellen viser Rauma, sammenlignbare kommuner i kostragruppe 11 og landsgjennomsnittet.
- Som vi ser variere det om Rauma har kostnader som er over/under landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner. Områdene de har et høyere kostnadsnivå på enn landsgjennomsnittet er grunnskole, kommunehelse, brann/ulykkesvern, fysisk planlegging, samferdsel og kirke. Kultur er omtrent på landsgjennomsnittet, mens barnehage, barnevern og sosialtjenester er lavere.
- Det er det samme bildet mot sammenlignbare kommuner, med unntak av kommunehelse. Her har Rauma høyere kostnader per innbygger enn landsgjennomsnittet, men lavere enn kostragruppe 11.

	Rauma	Kostragruppe 11	Hele landet
Barnehage (1-5 år)	100 812	115 446	119 760
Grunnskole (6-15 år)	115 938	106 433	98 433
Barnevern (0-17 år)	5 309	7 391	7 290
Sosialtjeneste (20-66 år)	1 747	3 019	3 322
Pleie og omsorg (67 år +)	102 396	111 233	110 506
Kommunehelse	2 359	2 394	2 133
Brann/ulykkesvern	973	786	683
Fysisk planlegging	906	531	556
Samferdsel	1 212	1 031	746
Kirke	717	6 11	522
Kultur	1 924	1 777	1 921

Netto driftsutgifter i kr per innbygger (i målgruppen) på utvalgte tjenesteområder 2013. Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking

# Effektiviseringsmuligheter tjenesteområdene

- Tabellen til høyre viser mulig innsparingspotensial for Rauma dersom utgiftene per innbygger legges på det som er dagens nivå for landsgjennomsnittet. I vurderingen av det samlede utgiftsnivået for alle tjenesteområdene har vi også tatt høyde for kommunenes samlede utgiftsbehov – for på den måten å gi et fullstendig bilde av om kommunen ligger høyere eller lavere på samlet ressursbruk enn hva utgiftsutjevningen over inntektssystemet skulle tilsi.
- Dersom netto driftsutgifter for de aktuelle tjenesteområdene blir harmonisert ned til nivå for gjennomsnittskommunen, ser vi at Rauma samlet sett har et underforbruk på disse områdene på 3,9 millioner. Etter justering for utgiftsbehov (vi har tidligere sett at Rauma er en dyrere kommune å drive enn landsgjennomsnittet), viser beregningen et samlet underforbruk på om lag 4,2 millioner.
- Spesielt er det barnehage, barnevern, sosialtjeneste og pleie og omsorg som har et mindreforbruk. Grunnskolen er den sektoren som har høyest merforbruk.
- Ut fra denne beregningsmetoden ser vi dermed at Rauma driver tjenestene forholdsvis effektivt i dag. Men at det er variasjoner mellom sektorene.

	Rauma
Barnehage (1-5 år)	-8,4
Grunnskole (6-15 år)	15,2
Barnevern (0-17 år)	-3,2
Sosialtjeneste (20-66 år)	-6,8
Pleie og omsorg (67 år +)	-12,2
Kommunehelse	1,7
Brann/ulykkesvern	2,2
Fysisk planlegging	2,6
Samferdsel	3,5
Kirke	1,5
Kultur	0,0
<b>Sum</b>	<b>-3,9</b>
<b>Behovsjustering (-)</b>	<b>0,3</b>
<b>Sum etter justering</b>	<b>-4,2</b>

Innsparingspotensial i mill. kr på utvalgte tjenesteområder sammenlignet med landsgjennomsnittet i 2013 i Rauma kommune. Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking.













# Samlet vurdering økonomi

# Vurderingssystem økonomi

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike kriteriene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og gi en samlet vurdering. Disse er 😊, 😐 og 😞.
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering. Det er vist i tabellen under og på neste side.
- Vurderingssystemet er i utgangspunktet laget for å vurdere sammenslåing av to eller flere kommuner. Siden vi nå vurderer én kommune, har vi derfor tilpasset kriteriene noe. I stedet for endringer ved en eventuell sammenslåing, har vi sett på hvordan den økonomiske situasjonen er i Rauma i dag, hvilke muligheter det er for effektivisering i Rauma kommune i dag og hva en kan forvente av utvikling framover.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Poengsum fra 0 – 33 poeng får en sur/rød smiley, poengsum mellom 34 – 66 får en middels/oransje smiley og poengsum fra 67 og over får en blid/grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen – nedgang i støttebeløp	Nedgang i alle alternativene Rauma inngår i	0	😞
	Ingen nedgang og nedgang i alternativene Rauma inngår i	10	😐
	Ingen nedgang i alternativene Rauma inngår i	20	😊
Driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Negativt netto driftsresultat	0	😞
	Fra 0 – 2,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	😐
	Over 3 prosent av brutto driftsinntekter	10	😊
Frie inntekter	Frie inntekter under landsgjennomsnittet	0	😞
	Frie inntekter på landsgjennomsnittet	10	😐
	Frie inntekter over landsgjennomsnittet	20	😊

# Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Effektiviseringsgevinster på administrasjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst høyere enn 1 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0,5 – 0,99 prosent av brutto driftsinntekter	10	
	Effektiviseringsgevinst fra 0 – 0,49 prosent av brutto driftsinntekter	20	
Effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst høyere enn 5 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0 – 4,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Effektiviseringsgevinst på 0 prosent eller lavere av brutto driftsinntekter	10	
Endring i konsesjonskraftsinntekter	Forventet nedgang i konsesjonskraftsinntektene	0	
	Forventet ingen endring i konsesjonskraftsinntektene	5	
	Forventet økning i konsesjonskraftsinntektene	10	
Endring i demografikostnader	Nedgang i demografikostnader	0	
	Økning i demografikostnader på mellom null og ti prosent.	5	
	Økning i demografikostnader på over ti prosent.	10	

# Vurdering av økonomi

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	Dersom Rauma utgår fra alternativene i utredningen i Molde-regionen, vil nedgangen i støttebeløp være mellom 0 og 25 millioner	10/20	☹️
Netto driftsresultat	Rauma hadde et netto driftsresultat på 0,2 prosent av brutto driftsinntekter i 2013, og samlet på 0,6 prosent fra 2011-2013.	5/10	☹️
Frie inntekter	Rauma har utgiftskorrigerede, frie inntekter på 100 prosent av landsgjennomsnittet.	10/20	☹️
Effektiviseringsgevinster administrasjon	Våre beregninger viser at Rauma har lite/ingen innsparingspotensial på administrasjon, og dermed driver administrasjonen effektivt i dag.	20/20	😊
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	Beregningen i denne utredningen viser at Rauma har lite/ingen innsparingspotensial på tjenesteproduksjon, og dermed driver tjenestene effektivt i dag.	10/10	😊
Endring konsesjonskraftsinntekter	Rauma vil ikke få mer inntekter ved en kommunesammenslåing, og det er ikke forventet noen endring i inntektene framover.	5/10	☹️
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	Forventet økning i demografikostnader er 2,8 prosent.	5/10	☹️
<b>Samlet vurdering økonomi</b>	<b>Samlet får «Rauma som egen kommune» en score på 65 av 100 poeng på økonomi.</b>	<b>65/100</b>	☹️



# Tjenesteyting

# Kommunale tjenester

- Kommunene har ansvar for å levere et bredt spekter av velferdstjenester til innbyggerne. Tjenestene er ulike i karakter og i omfang. De største tjenesteområdene er skole, barnehage og helse og omsorg.
- Tabellen under viser en oversikt over store tjenesteområder i kommunene, og spesialiserte/små tjenesteområder. Denne oversikten er hentet fra rapport 1 fra regjeringens ekspertutvalg for kommunereformen.

Store tjenesteområder	Spesialiserte/små tjenesteområder
Fastlegeordningen	Spesialundervisning
Sykehjem og hjemmetjenester	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
Helsestasjon	Barnevern
Grunnskole	Brann- og eksplosjonsvern
Skolefritidsordninger	Renovasjon
Barnehage	Rusarbeid og psykisk helsearbeid
Sosiale tjenester	Kulturskole
	Krisesenter
	Sivilt beredskap
	Bibliotek
	Vei, vann og avløp

Eksempel på store og små/spesialiserte tjenesteområder. Kilde: Ekspertutvalget

# Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunenes rolle som tjenesteyter og myndighetsutøver:

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Tjenesteyting	Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet
Myndighetsutøvelse	Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse

# Vurderingskriterier tjenesteyting

- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av tjenesteyting.
- Det er gjort noen endringer sammenlignet med vurderingene i Molde-regionen. Kriteriet under tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse om ulike modeller for lokalisering av administrasjon og spesialiserte tjenester ved en kommunesammenslåing er tatt bort. Vi har istedenfor lagt større vekt på kommunens egenvurdering av tjenestene gjennom spørreundersøkelsen. Vi har også valgt å ikke ta med tilstrekkelig distanse, på grunn av begrenset datagrunnlag ble dette vurdert likt i rapporten i Molde-regionen. Her har vi heller valgt å ta med resultatene fra spørreundersøkelsen knyttet til framtidige tjenester.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finnes under samlet vurdering lokaldemokrati.

Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Her er de sett på befolkningsgrunnlag, behov for interkommunalt samarbeid på tjenesteområdene og kompetanse og kapasitet i kommunen. Vi har også tatt utgangspunktet i egenvurderingen av tjenestetilbudet gjennom spørreundersøkelsen.	0-60
Valgfrihet og framtidig tjenesteproduksjon	Vi har sett på valgfriheten innbyggerne i Rauma har til utvalgte kommunale tjenester, samt framtidig behov for årsverk i barnehage, skole og pleie og omsorg. Vi har også tatt utgangspunktet i egenvurderingen av muligheten for å ta på seg flere oppgaver gjennom spørreundersøkelsen.	0-20
Effektiv tjenesteproduksjon og økonomisk soliditet	Vi har sett på potensial for effektiviseringsgevinster (både på tjenester og administrasjon) i prosent av brutto driftsinntekter, samt nivå på disponibelt disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter.	0-20

# Kompetanse og kapasitet

# Kompetanse

- Den øverste tabellen viser ulike indikatorer for kompetansenivået i kommunen, tallene er hentet fra Kostra og er fra 2014. Innenfor barnehage har litt over 70 prosent av styrere og pedagogiske ledere godkjent barnehagelærerutdanning, det er lavere nivå enn både landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner i kostragruppe 11. Når det gjelder andelen ansatte med barnehagelærerutdanning ligger det også lavere enn landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner. Innenfor skolen er det 97,3 prosent av personalet som har godkjent utdanning. I rapporten i Molde-regionen, så vi at den andelen er blant de høyeste av de 10 kommunens om inngår i den utredningen (sammen med Vestnes). Innenfor pleie og omsorg er andelen årsverk i brukerrettede tjenester høyere enn både landsgjennomsnittet og på nivå med kostragruppe 11, mens innenfor barnevern ligger stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år under begge.

Kommune	Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	Andel årsverk av undervisningspersonale med godkjent utdanning. Tall fra 2014-2015.	Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning (pleie og omsorg)	Stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år (barnevern)
Rauma	71,7	27,3	97,3	77	3,7
Kostragruppe 11	91,6	35,1	-	77	3,8
Landsgjennomsnittet	90	34,6	-	75	4,1

- Tabellen under viser at Rauma har 1,5 høyere gjennomsnittlig grunnskolepoeng enn landsgjennomsnittet. Grunnskolepoeng viser gjennomsnittlig standpunktkarakter ganget med 10 i hver kommune. Når det gjelder legetimer og fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem er dette lavere enn både sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.

Kommune	Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem
Rauma	41,9	0,32	0,29
Kostragruppe 11	-	0,43	0,35
Landsgjennomsnittet	40,4	0,50	0,39

# Kapasitet

- Innenfor barnehage og skole er leke- og oppholdsareal i barnehagen høyere enn landsgjennomsnittet, men gruppestørrelsen i grunnskolen er lavere. Sammenlignbare kommuner ligger imellom. Alle plassene i pleie- og omsorgsinstitusjoner i Rauma har enerom.

Kommune	Leke- og oppholdsareal i barnehage	Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder (barnevern). Tall for 2013.
Rauma	6,4	12,0	100	14
Kostragruppe 11	6,0	12,3	96,3	24
Landsgjennomsnittet	5,6	13,8	95,0	21

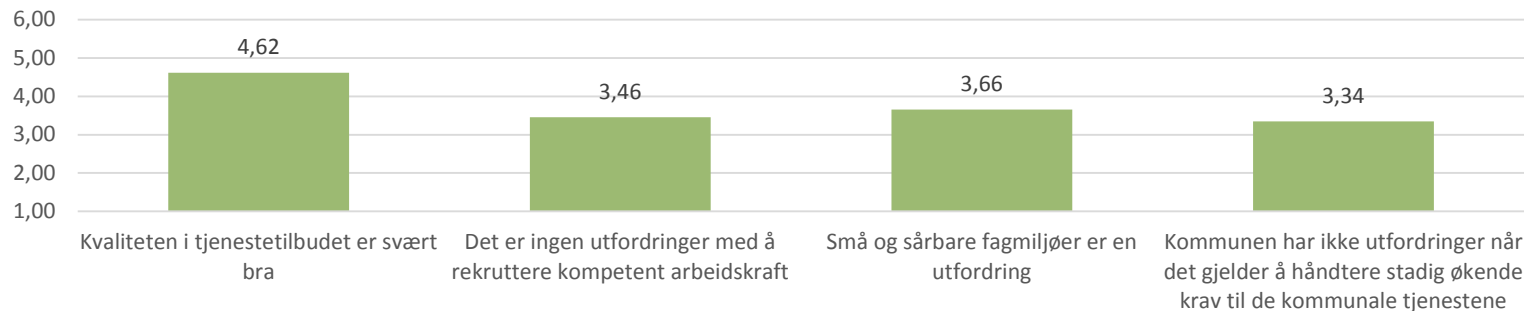
- Andelen barn som går i barnehage er høyere enn landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner, mens andelen i SFO er lavere. Vi har her kun tatt med kommunal SFO, Rauma har også en privat skole i kommunen. Det er en høyere andel av innbyggere over 80 år som bor på institusjon i Rauma, mens andelen som bor i bolig til pleie- og omsorgsformål er omtrent på landsgjennomsnittet og lavere enn sammenlignbare kommuner.

Kommune	Andel barn 1-5 år med barnehageplass	Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	Andel innbyggere 80 år som bor i bolig til pleie- og omsorgsformål
Rauma	92,1	45,9	19,6	39,0
Kostragruppe 11	91,0	47,3	13,0	45,5
Landsgjennomsnittet	90,2	60,2	13,6	39,4

# Oppfatninger av tjenestetilbudet

- Påstanden om kvaliteten i tjenestetilbudet er svært bra og får stor støtte blant respondentene i spørreundersøkelsen med et snitt på 4,62. Det gjenspeiles også i oversiktene på de foregående sidene. På flere av tjenesteområdene har Rauma en høy andel ansatte med relevant utdanning. Rauma er også bedre enn landsgjennomsnittet når vi ser på grunnskolepoeng. Det generelle inntrykket er at tjenester knyttet til de store tjenesteområdene er gode.
- I spørreundersøkelsen pekes det på at det innenfor helse/pleie/omsorg er utfordrende med økningen i eldre og pleietrengende. Det krever omstilling til mer hjemmebasert omsorg. Stadig flere eldre har demens og det nevnes at det kan være vanskelig å rekruttere spesialister innenfor helse. Gjennom intervjuene ble det derimot nevnt at Rauma har de sykepleierne de trenger innenfor denne tjenesten, og det er først og fremst rekruttering til kompetent personale i barnehage som kan være en utfordring. På oppvekstområdet trekker respondentene først og fremst fram struktur. Det er lange avstander i Rauma, og det har vært uro knyttet til nedleggelse av bygdeskoler.
- Det er en svak støtte til at små og sårbare fagmiljø er en utfordring, og til at kommunen har noe utfordringer når det gjelder håndtere stadig økende krav til kommunale tjenester.

Egenvurdering - kommunalt tjenestetilbud



Svarfordeling fra spørreundersøkelsen på påstandene «kvalitet i tjenestetilbud er svært bra», «det er ingen utfordringer med å rekruttere kompetent arbeidskraft», «små og sårbare fagmiljø er en utfordring» og «kommunen har ikke utfordringer når det gjelder å håndtere stadig økende krav til de kommunale tjenestene», på en skala fra 1-6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.



# Interkommunalt tjenestesamarbeid

---

# Interkommunalt samarbeid

---

- I 2013 ble det gjennomført en omfattende kartlegging av interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal (NIVI 2013).
- Kartleggingen viste at Rauma deltar i til sammen 34 forskjellige formelle interkommunale samarbeidsordninger. Disse samarbeidene er fordelt på tre nivåer:
  - Lokale og bilaterale ordninger: 5
  - Ordninger på regionnivå: 14
  - Ordninger på høyere geografisk nivå: 15
- Det er i hovedsak 4 ulike former for interkommunale samarbeid:
  - **AS**, der kommunene eier sine respektive eierandeler i selskapet.
  - **Interkommunale selskap (IKS)** fungerer stort sett på samme måten, men er hjemlet i et annet lovverk enn aksjeloven.
  - **Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens §27**, hvor samarbeidet har et felles styre.
  - **Vertskommunesamarbeid hjemlet i kommunelovens §28**, der én kommune er vert i form av blant annet arbeidsgiveransvar for samarbeidstiltaket. Her avgir de andre kommunene myndighet til vertskommunen, samtidig som de kjøper tjenester fra vertskommunen.

# Samarbeid om tjenesteområder

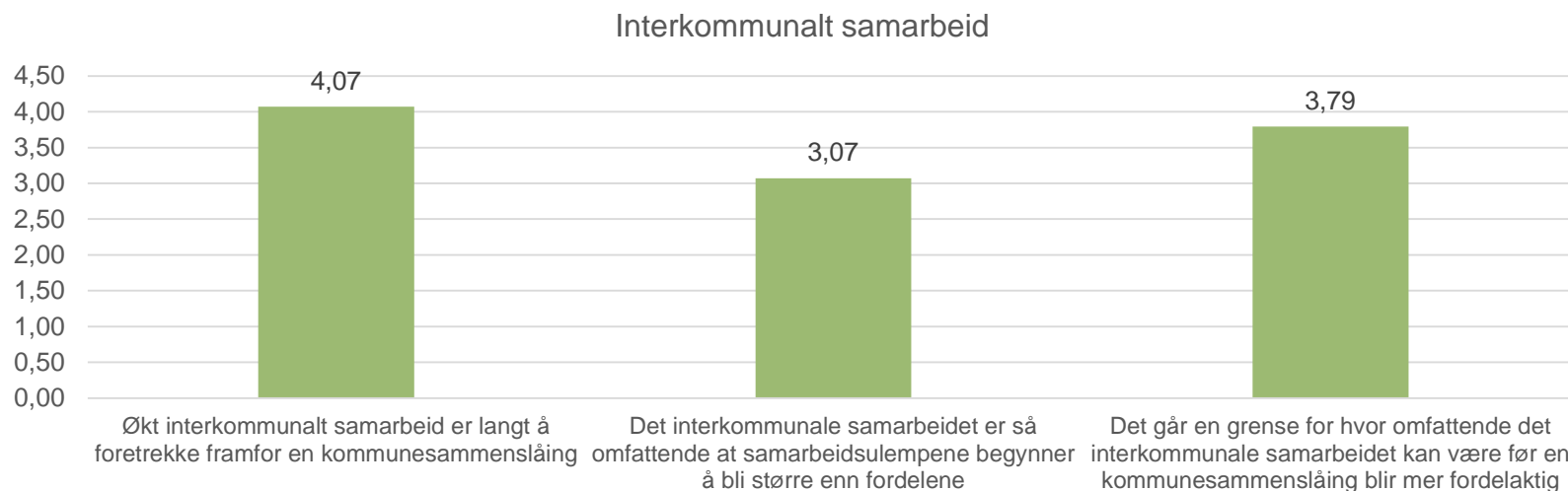
- Tabellen til høyre viser ulike kommunale tjenesteområder, og hvilke av disse Rauma har samarbeid på (markert med kryss).
- Rauma har tjenestesamarbeid på de spesialiserte tjenesteområdene som brann, renovasjon og krisesenter, mens samarbeidet på grunnskole er kjøp av skoleplasser mellom Rauma og Nesset.
- I tillegg til disse tjenestene, deltar Rauma i samarbeid om museum, arkiv, revisjon, kontrollutvalgssekretariat, tilsyn byggesak og diverse faglige nettverk (ROR har blant annet faglig nettverk som skole, barnehage og samhandling).
- Rauma inngår også i IKT-samarbeid gjennom ROR IKT.

Kommunale tjenester	Rauma
Fastlegeordningen/legevakt/øyeblikkelig hjelp	-
Sykehjem og hjemmetjenester	-
Helsestasjon inkl. jordmor	-
Grunnskole	x
Skolefritidsordninger	-
Barnehage	-
Sosiale tjenester	-
Spesialundervisning	-
Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	-
Barnevern	-
Brann- og eksplosjonsvern	x
Renovasjon	x
Rusarbeid og psykisk helsearbeid	-
Kulturskole	-
Krisesenter	x
Sivilt beredskap	-
Bibliotek	-
Vei, vann og avløp	-

Oversikt over hvilke kommunale tjenester Rauma har interkommunalt samarbeid om. Kilde: NIVI 2011, Lie et al. 2014 og ROR

# Oppfatninger av interkommunalt samarbeid

- I spørreundersøkelsen ble respondentene bedt om å vurdere tre påstander knyttet til interkommunalt samarbeid. Det gjennomsnittlige svaret fra respondentene er vist i figuren under. En score på over 3,5 viser støtte til påstanden, og score på under 3,5 viser at respondentene i gjennomsnitt ikke støtter påstanden.
- Det er støtte til to av påstandene. Respondentene foretrekker økte interkommunalt samarbeid framfor en kommunesammenslåing, og er også i noe grad enig i at det går en grense for hvor omfattende det interkommunale samarbeidet kan være før en kommunesammenslåing kan være med fordelaktig. Respondentene mener ikke at samarbeidet er så omfattende at det er en ulempe. Det henger jo også sammen med omfanget av samarbeid. Som vi så på forrige side har Rauma langt færre tjenestesamarbeid enn mange av de andre kommunene i Molde-regionen. Samtidig har de en del samarbeid av mer administrativt karakter.



Svar fra spørreundersøkelsen på påstandene «Økt interkommunalt samarbeid er langt å foretrekke framfor en kommunesammenslåing», «Det interkommunale samarbeidet er så omfattende at samarbeidsulempene begynner å bli større enn fordelene» og «Det går en grense for hvor omfattende det interkommunale samarbeidet kan være før en kommunesammenslåing blir mer fordelaktig», på en skala fra 1-6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

# Valgfrihet

# Valgfrihet i Rauma kommune

- Valgfrihet er et av de mer krevende kriteriene fra ekspertutvalget, og det kan være flere måter å definere dette på. Ekspertutvalget trekker fram eksempler som mulighet til å velge fast hjemmehjelp, og til å kunne velge mellom barnehager som vektlegger ulike typer tilbud. Utvalget legger til grunn at større kommuner vil kunne tilby mer variasjon i tilbudet.
- Vi har her sett på tilbud innenfor de store tjenesteområdene:
  - Barnehage. Hvilken variasjon finnes i barnehagetilbudet i barnehagetilbudet? I Rauma ser vi at det i dag er 7 offentlig, og 2 private barnehager. Rauma har ingen tilbud utover de «tradisjonelle barnehagene».
  - Skole. Dersom kommunen har flere skoler, vil det være mulig for elever som har behov for å bytte skole å kunne gjøre dette innenfor egen kommune. I Rauma er det fire skoler med 1. – 7. trinn, to skoler med 1. – 10. trinn, samt en ungdomsskole i Åndalsnes. Slik sett er det mulig for elever å bytte skole innad i kommunen ved behov.
  - Pleie og omsorg. Tabellen nederst viser at Rauma har omsorgsboliger, samt sykehjem med både avdeling for demente og avdeling med korttidsopphold/rehabilitering. Men kommunen mangler en mer spesialisert tjeneste som bofellesskap til rus/psykiatri er.

## Barnehage

	Antall barnehager i kommunen	Hvorav offentlige	Hvorav private	Åpen barnehage	Friluftsbarnhage/ gårdsbarnehage	Familiebarnehage	Montessori pedagogikk	Kristen forsmålsparagraf
Rauma	9	7	2	-	-	-	-	-

## Grunnskole

	Antall skoler	Skoler
Rauma	7	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Isfjorden oppvekstsenter (1. – 7. trinn) – 181 elever</li> <li>- Måndalen oppvekstsenter (1. – 10. trinn) – 104 elever</li> <li>- Vågstranda oppvekstsenter (1. – 7. trinn) – 44 elever</li> <li>- Åfarnes oppvekstsenter (1. – 10. trinn) – 150 elever</li> <li>- Åndalsnes oppvekstsenter (1. – 7- trinn) – 211 elever</li> <li>- Åndalsnes ungdomsskole (8. – 10. trinn) - 144 elever</li> <li>- Innfjorden friskole Sa (1. – 7. trinn) – 31 elever. <b>Privat skole.</b></li> </ul>

## Pleie og omsorg

	Omsorgsboliger	Bofellesskap rus/psykiatri	Avdeling for demente	Korttidsopphold og rehabilitering
Rauma	x	-	x	x

# Framtidig tjenesteproduksjon

# Behov for framtidige årsverk

- Hvordan tjenesteproduksjonen i kommunene vil se ut i framtiden vil avhenge av endringer i befolknings sammensetning, økonomi, eventuell oppgaveoverføring fra stat og region til kommunene og teknologiutvikling. Regjeringen la fram stortingsmeldingen om nye oppgaver til større kommuner 20. mars 2015, denne er nærmere omtalt under neste delkapittel om lokaldemokrati.
- Tabellene under viser antall årsverk per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder (20-66 år) i barnehage, grunnskole og pleie- og omsorg i 2013. På bakgrunn av tjenestenivå i 2013 og anslag på befolkningsutviklingen vises et estimert behovet for antall årsverk per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder (20-66 år) i 2020 og 2040. I beregningene er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrad og standard på tjenestene som i 2013. Tjenestedataene er hentet fra KOSTRA 2013. Framskrivningene er basert på SSBs mellomalternativ.
- Dette er framskrivninger knyttet til de store, eksisterende tjenestene. Dersom kommunen får endringer i oppgaver, eller nye oppgaver, vil dette behovet måtte justeres.
- Oppstillingene viser at tjenestebehovet knyttet til barnehage vil være nokså stabilt fram til 2040. I grunnskolen vil behovet øke fram mot 2020, men reduseres noe igjen fram mot 2040. Når det gjelder tjenestebehovet knyttet til pleie og omsorg vil behovet øke noe fram til 2020, og øke kraftig i perioden fra 2020 til 2040. Økt behov for pleie og omsorgsårsverk må ses i lys av eldrebølgen etter 2020, og noe som vil gjelde alle landets kommuner. For mange kommuner er behovet ganske stabilt fram mot 2020, mens for Rauma er det et økende behov allerede de nærmeste årene.

## Barnehage

	2013	2020	2040
Rauma	23,2	22,5	23,7

## Grunnskole

	2013	2020	2040
Rauma	23,9	26,4	24,8

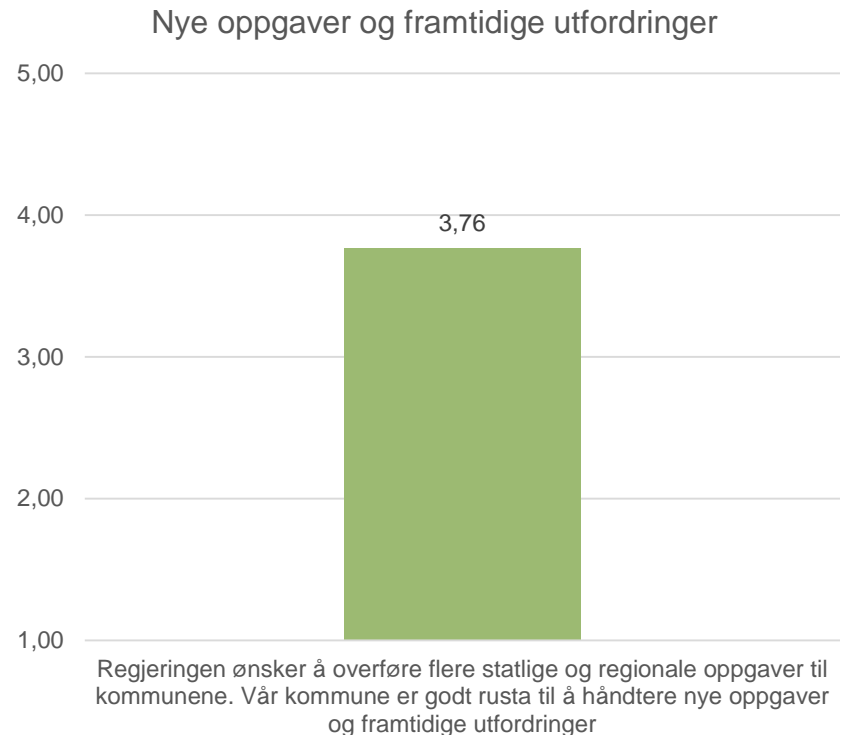
## Pleie og omsorg

	2013	2020	2040
Rauma	64,2	66,1	90,9



# Oppfatning av framtidig tjenesteproduksjon

- Respondentene ble i spørreundersøkelsen også bedt om å vurdere om Rauma er rustet til å håndtere nye oppgaver og framtidige utfordringer. Det gjennomsnittlige svaret var 3,76, noe som betyr at respondentene er litt positive til påstanden.
- Av kommunene i Molde-regionen, er det kun Sunndal som er mer «optimistiske» på egne vegne for framtiden enn Rauma.



Svarfordeling fra spørreundersøkelsen på påstandene «regjeringen ønsker å overføre flere statlige og regionale oppgaver til kommunene. Vår kommune er godt rustet til å håndtere nye oppgaver og framtidige utfordringer», på en skala fra 1-6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

# Effektiv tjenesteproduksjon og økonomisk soliditet

---

# Økonomiske nøkkeltall

---

- Vi så i delkapittelet om økonomi at det ikke er innsparingspotensial å hente i Rauma på administrasjon og tjenesteproduksjon ut fra metoden som er benyttet i denne utredningen.
- Økonomisk soliditet er blant annet et uttrykk for om en kommune er i stand til å håndtere svingninger i inntekter og kostnader. De økonomiske nøkkeltallene henger sammen slik sett. Dersom kommunen har et positivt netto driftsresultat over år, vil dette gi rom for en økonomisk buffer i form av et gitt nivå på disposisjonsfondet, noe som igjen kan brukes til investeringer, framfor å ta opp lån. Høy lånegjeld vil genere finanskostnader som renter og avdrag, som igjen går utover hvor mye midler som er til drift av kommunen. Dersom kommunen klarer å holde nivået på lånegjelden nede, vil også rente- og avdragsbelastningen bli lavere. Vi så i delkapittelet om økonomi at Rauma har redusert sitt disposisjonsfond over flere år, og i 2013 utgjorde det 0,6 % av brutto driftsinntekter.










# Samlet vurdering tjenesteyting

# Vurderingssystem

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike alternativene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og til å gi en samlet vurdering. Disse er 😊 , 😐 og 😞 .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering av ulike strukturalternativ. Det er vist i tabellen under og på de neste sidene.
- Vurderingssystemet er i utgangspunktet laget for å vurdere sammenslåing av to eller flere kommuner. Siden vi nå vurderer én kommune, har vi derfor tilpasset kriteriene noe. Istedenfor endringer ved en eventuell sammenslåing, har vi sett på situasjonen i Rauma kommune i dag og hvordan politikere og ansatte selv vurderer blant annet tjenestetilbud og framtidige utfordringer.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Poengsum fra 0 – 33 poeng får en sur/rød smiley, alternativ med poengsum mellom 34 – 66 får en middels blid/oransje smiley og alternativ med poengsum fra 67 og over får en blid/grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Under 10 000 innbyggere	0	😞
	10 000 – 14 999 innbyggere	5	😐
	Over 15 000 innbyggere	10	😊
Interkommunalt tjeneste samarbeid	Kommunen har i stor grad tjenestesamarbeid på store og spesialiserte/små tjenesteområder	0	😞
	Kommunen har i noe grad tjenestesamarbeid på store og spesialiserte/små tjenesteområder	10	😐
	Kommunen har i liten grad tjenestesamarbeid på store og spesialiserte/små tjenesteområder	20	😊









# Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Flere indikatorer peker på at kommunen har dårlig kapasitet og kompetanse, samt egenvurderingen av egne tjenester er negativ.	0	
	Flere indikatorer peker på at kommunen har god kapasitet og kompetanse, men egenvurderingen av flere forhold ved egne tjenester er negativ.	15	
	Flere indikatorer peker på at kommunen har god kapasitet og kompetanse, samt egenvurderingen av flere forhold ved egne tjenester er positiv.	30	
Framtidig tjenesteproduksjon	Respondentene i spørreundersøkelsen er negative til at kommunene er rustet til å møte framtidige utfordringer og ta på seg nye oppgaver.	0	
	Respondentene i spørreundersøkelsen er nøytrale til at kommunene er rustet til å møte framtidige utfordringer og ta på seg nye oppgaver.	5	
	Respondentene i spørreundersøkelsen er positive til at kommunene er rustet til å møte framtidige utfordringer og ta på seg nye oppgaver.	10	
Valgfrihet	Kommunen har i liten grad valgfrihet for innbyggerne, for eksempel bare en skole, en barnehage også videre.	0	
	Kommunen har noen grad av valgfrihet for innbyggerne. Det er flere skoler, barnehager, samt ulike typer tilbud.	5	
	Kommunen har stor grad av valgfrihet for innbyggerne. Det er flere enheter innenfor de ulike fagområdene, og innbyggerne kan velge mellom ulike typer tilbud.	10	

# Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon og administrasjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst over 5 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 2 – 4,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0 – 1,99 prosent av brutto driftsinntekter	10	
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	Fondsbeholdning tilsvarende 0 – 1,99 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Fondsbeholdning tilsvarende 2 – 4,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Fondsbeholdning over 5 prosent av brutto driftsinntekter	10	

# Vurdering tjenesteyting

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Rauma har i dag 7 445 innbyggere (per 2014), og dette er forventet å øke til 7 530 innbyggere i 2040.	0/10	
Interkommunalt tjenestesamarbeid	Rauma er blant kommunene i Molde-regionen med færrest interkommunale tjenestesamarbeid.	20/20	
Kompetanse og kapasitet	Flere indikatorer peker på at Rauma har god kompetanse og kapasitet på flere områder. I spørreundersøkelsen er man derimot i noe grad bekymret for rekruttering og evnen til å håndtere nye krav og forventinger til oppgaver.	15/30	
Framtidig tjenesteproduksjon	Respondentene i Rauma er positive i spørreundersøkelsen til at kommunene er rustet til å møte framtidige utfordringer og ta på seg nye oppgaver.	10/10	
Valgfrihet	Rauma kommune har flere barnehager og skoler, men i liten grad ulike tilbud.	5/10	
Effektiv tjenesteproduksjon	Rauma har effektiviseringsgevinst tilsvarende 0 prosent av brutto driftsinntekter.	10/10	
Økonomisk soliditet	Disposisjonsfond i 2013 utgjorde 0,6 prosent av brutto driftsinntekter	0/10	
<b>Samlet vurdering tjenesteyting</b>	<b>Samlet får «Rauma som egen kommune» en score på 60 av 100 poeng på tjenesteyting.</b>	<b>60/100</b>	



# Lokaldemokrati

---

# Kort om lokaldemokrati

---

- Det er viktig at kommunestrukturen er slik at hensynet til demokrati og deltagelse blir ivaretatt. Et levende lokaldemokrati er grunnmuren i folkestyret og er nødvendig for tilliten og legitimiteten til det nasjonale folkestyret. Kriterier som kan legges til grunn for å karakterisere hva som er et godt lokaldemokrati, er blant annet følgende forhold:
  - Nærhet mellom de som styrer og de som blir styrt.
  - Innbyggerne og deres engasjement og deltagelse, både gjennom valg og gjennom pågående prosesser knyttet til aktuelle politiske saker, som for eksempel kommuneplanarbeid, skolestrukturendringer og så videre.
  - Politisk handlefrihet; det vil si at lokalpolitikere har verktøy i sin verktøykasse til reelt å kunne foreta prioriteringer og lede samfunnsutviklingen.
- I det senere har vi sett flere forhold som kan være en utfordring mot lokaldemokrati, blant annet økt fremvekst av interkommunalt samarbeid og økt statlig styring.



---

# Et av målene ved kommunereformen – styrket lokaldemokrati

---

- Regjeringen har som mål at kommunereformen skal styrke lokaldemokratiet. De ønsker å gjøre dette ved følgende forhold:
  - Større kommuner vil legge grunnlaget for å kunne overføre flere oppgaver og slik styrke kommunene som viktige lokaldemokratiske organer for sine innbyggere. Se mer om forslaget til oppgavemelding senere i rapporten.
  - Større kommuner med bredt ansvarsområde vil gi grunnlag for større styringskapasitet og gjennomføringskraft. Kommunal administrasjon med tilstrekkelig kompetanse og kapasitet kan utarbeide gode beslutningsgrunnlag til de folkevalgte og bedre politisk styring, og øke mulighetene for å utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet.
  - Kommunene løser sine oppgaver selv og foretar helhetlige prioriteringer. Mindre behov for interkommunale samarbeid, enklere forvaltning for innbyggere og politikere.
  - Færre og større kommuner med god kapasitet og kompetanse vil kunne gjennomføre en velferdspolitik i henhold til nasjonale mål, og behovet for statlig detaljstyring vil reduseres. Kommunene vil dermed få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbud til innbyggernes behov.

# Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunens rolle som lokaldemokratisk arena:

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Demokratisk arena	Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring

- De tre første kriteriene er rettet mot kommunene, mens bred oppgaveportefølje og statlig rammestyring er rettet mot staten.

# Vurderingskriterier lokaldemokrati

- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av lokaldemokrati. Det er gjort en endring sammenlignet med vurderingene i Molde-regionen. Kriteriet om «behov for tiltak for et styrket lokaldemokrati» er tatt bort. Dette var med for å vurdere om det er behov for avbøtende tiltak for lokaldemokratiet i forbindelse med en kommunesammenslåing, og er ikke så aktuelt når vi vurderer Rauma alene.
- Samlet poengsum vil derimot være den samme, siden vi har gitt lokal politisk styring en vekt på inntil 30 poeng.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finner du under samlet vurdering lokaldemokrati.

Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Høy politisk deltagelse	Vi har sett på kommunens valgdeltagelse, størrelse på kommunestyret, politisk representasjon og kommunens tilrettelegging for innbyggermedvirkning.	0-40
Lokal politisk styring	Vi har sett på kompetanse og kapasitet, politisk handlingsrom, samt omfanget av interkommunalt samarbeid.	0-30
Lokal identitet	Rauma er i ferd med å gjennomføre en innbyggerundersøkelse hvor en får mer kunnskap om hvor innbyggerne føler tilhørighet. I denne utredningen har vi sett på integrasjon med nabokommunene.	0-10
Oppgavepotensial	Med utgangspunkt i oppgavemeldingen har vi sett på om kommunen kan ta på seg flere oppgaver.	0-20

# Høy politisk deltagelse

# Bakgrunn

- Tabellene til høyre viser ulike bakgrunnstall knyttet til høy politisk deltagelse.
  - Valgdeltagelsen i Rauma har vært gjennomgående noe lavere enn landsgjennomsnittet.
  - Rauma har 27 representanter i kommunestyret. Ifølge kommuneloven må kommuner med mellom 5 000 og 10 000 innbyggere ha minst 19 representanter. Rauma er godt over dette, noe som er positivt i forhold til å representativitet både partipolitisk og geografisk. På den annen siden kan det føre til et mindre beslutningseffektivt og kostnadseffektivt organ.
  - Etter kommunevalget i 2011 var alle de 7 «tradisjonelle» partiene, som er på Stortinget, representert i Rauma.

## Valgdeltagelse

	1991	1995	1999	2003	2007	2011
Rauma	61,5	55,1	57,0	58,0	58,9	58,2
Landet	66,0	62,8	60,4	59,0	61,2	64,2

Valgdeltagelsen ved lokalvalgene i 1991-2011, i prosent. Kilde: SSB

## Antall kommunestyrerepresentanter

	1991	1995	1999	2003	2007	2011
Rauma	45	37	37	27	27	27

Antall valgte representanter til kommunestyret 1991-2011. Kilde: SSB

## Partirepresentasjon

	SV	AP	SP	KrF	V	H	FrP
Rauma	1	6	6	3	2	5	4

Partier og mandater i kommunestyret etter lokalvalget i 2011. Kilde: SSB

---

# Deltagelse mellom valg – innbyggermedvirkning generelt

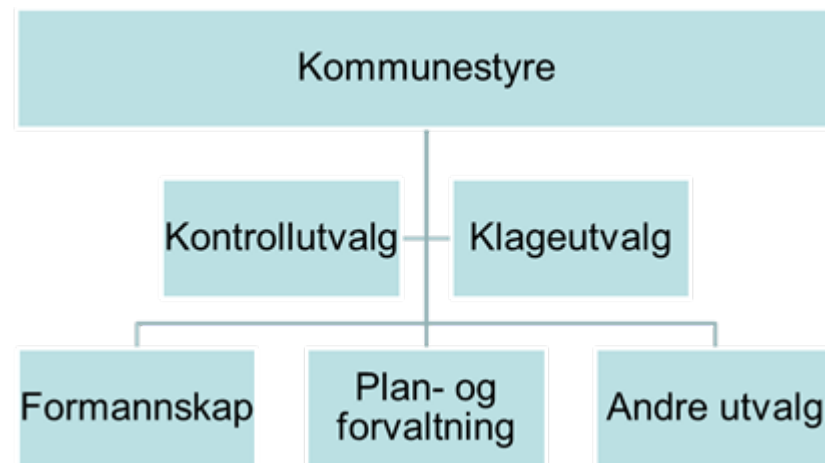
---

- Å stemme ved valg er den viktigste kanalen innbyggerne har for å påvirke den lokaldemokratiske arenaen. Men i tillegg legges det til rette for at innbyggerne kan medvirke gjennom andre kanaler gjennom valgperioden. Noen av disse ordningene er lovbestemte, mens andre er frivillige.
- Ekspertutvalget peker på følgende ordninger for innbyggermedvirkning:
  - Nærdemokratiske ordninger (frivillige organisasjoner, velforeninger, lokalutvalg, bydeler osv.)
  - Lovbestemte ordninger (eldreråd og råd eller representasjonsordning for mennesker med nedsatt funksjonsevne)
  - Andre råd og utvalg (ungdomsråd, kontaktutvalg for frivillige organisasjoner, samarbeid- eller kontaktforum for næringslivet, kontaktutvalg/råd for innvandrere)
  - Innbyggerinitiativ. Dette er en ordning hvor innbyggere, ved å samle underskrifter fra 2 % av innbyggerne eller 300 personer, kan be om at en sak behandles i en kommune. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har opprettet en egen side hvor innbyggerne kan starte underskriftsaksjoner – [www.minsak.no](http://www.minsak.no).



# Innbyggermedvirkning og Rauma

- Rauma kommune har følgende faste, rådgivende organer:
  - Råd for funksjonshemmede og likestillingsaker
  - Eldrerådet
  - Rauma ungdomsråd
- Kommunen er ikke organisert i bygdelag eller velforeninger.
- Rauma har en rekke frivillige lag og organisasjoner, og har etablert Rauma frivillighetssentral. Frivillighetssentralen fungerer som et kontaktutvalg for frivillige organisasjoner.
- Rauma har også et samarbeids- eller kontaktforum for næringslivet. Rauma kommune eier, sammen med Rauma næringslag og Romsdal Reiseliv og Handel, Nordveggen AS. Dette er et lokalt utviklingselskap for Åndalsnes og Rauma.
- Rauma kommune har ikke kontaktutvalg/råd for innvandrere.
- Under politikk på Rauma kommunes hjemmeside, er det link til informasjon om innbyggerinitiativ og [www.minsak.no](http://www.minsak.no), men innbyggerne bruker dette verktøyet lite.
- Oppsummert ser vi at Rauma har de lovpålagte organene de skal ha, og i tillegg har kommunen ungdomsråd, kontaktutvalg for frivillige organisasjoner og næringsforum. Kommunen har også lagt til rette for bruk av innbyggerinitiativ.

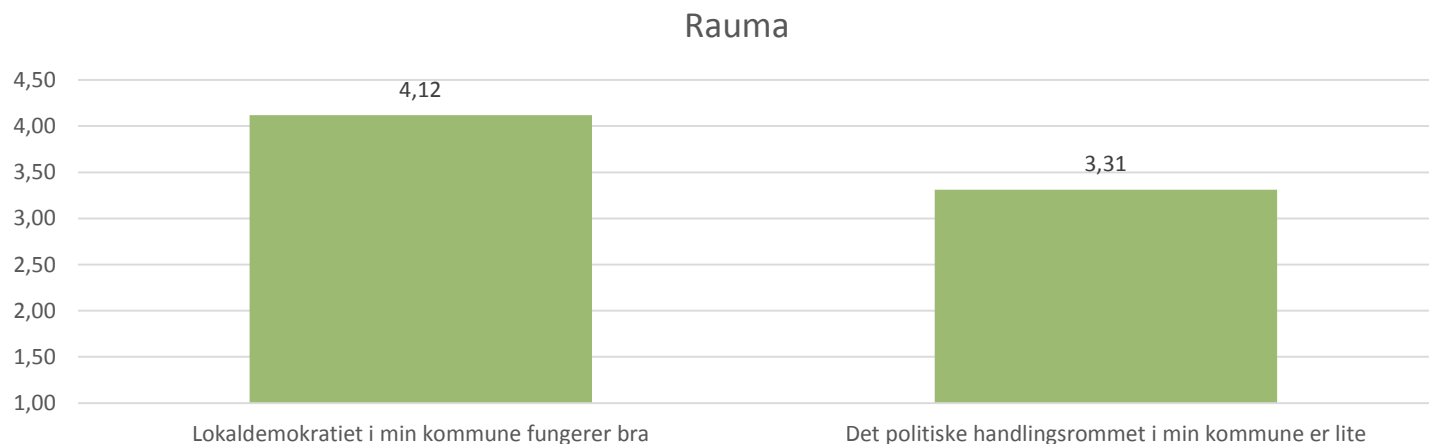


Politisk organisasjonskart Rauma kommune

# Lokal politisk styring

# Egenvurdering av lokaldemokratiet

- I spørreundersøkelsen ble politikerne bedt om å vurdere lokaldemokratiet og det politiske handlingsrommet i Rauma kommune. Som vi ser av figuren under til høyre, er det støtte til påstanden om at lokaldemokratiet i Rauma fungerer bra (gjennomsnitt på 4,12). Det er ikke støtte til at det politiske handlingsrommet er lite (gjennomsnitt på 3,31), politikerne mener dermed at de har noe politisk handlingsrom.
- Regjeringens ekspertutvalg har anbefalt en kommunestørrelse på 15 – 20 000 innbyggere for ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i administrasjonen til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag slik at de folkevalgte kan gjøre den politiske styringen bedre og øke mulighetene for å utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet.



Svar fra spørreundersøkelsen på påstandene «lokaldemokratiet i min kommune fungerer bra» og «det politiske handlingsrommet i min kommune er lite», på en skala fra 1-6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

# Interkommunalt samarbeid

- Som vist tidligere i rapporten gjorde NIVI en kartlegging av interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal i 2013. Tabellen under viser at Rauma har til sammen 34 samarbeid. Av disse er:
  - 15 på et høyere geografisk nivå enn regionnivået. Eksempler på slike samarbeid er 110-sentral for Møre og Romsdal og felles arkiv for alle kommunen i fylket.
  - 14 på regionnivå. Eksempler på slike samarbeid er regionrådssamarbeidet gjennom Romsdal regionråd og felles legevakt med Molde, Fræna og Eide.
  - 5 er lokale og bilaterale. Eksempler på dette er kulturskolesamarbeid og oppmåling med Gjemnes, og biblioteksamarbeid med Sunndal.
- Det er få nasjonale kartlegginger av interkommunalt samarbeid, men IRIS gjorde en nasjonal kartlegging i 2013. Her konkluderte de med at norske kommuner inngår gjennomsnittlig 11 interkommunale samarbeid. Ut fra andre kartlegginger av interkommunalt samarbeid, er det nærliggende å anta at dette tallet er høyere. Men med det utgangspunktet har Rauma et antall samarbeidsrelasjoner som kan antas å være høyere enn landsgjennomsnittet.
- Regjeringen har styrket lokaldemokrati som et av målene i kommunereformen, blant annet mener de dette vil oppnås med mindre bruk av interkommunalt samarbeid.
- I vedlegg 1 er alle interkommunale samarbeid Rauma inngår i samlet.

Kommune	Høyere nivå	Regionrådsnivå	Lokalt nivå	Sum
Rauma	15	14	5	34

Antall interkommunale samarbeid Rauma inngår i på høyere nivå, regionrådsnivå og lokalt nivå. Kilde: NIVI 2013

# Lokal identitet

# Lokal identitet

- Informasjonen i tabellen under er basert på intervju med politiske og administrative ledere i kommunen, og sier noe om kommunenes lokale identitet ut fra opplevd tilknytning til et område og felles identitet med andre områder. Rauma kommune er, mens denne rapporten utarbeides, i ferd med å gjennomføre en spørreundersøkelse blant innbyggerne i kommunen hvor blant annet identitet og tilhørighet er tema.

	Opplevd tilknytning til et område	Felles identitet med andre områder
Rauma	Ungdom har mer tilknytning til stedet sitt og regionen, i mindre grad til kommunen. Innbyggerne for øvrig har identiteten sin først og fremst til bygda, men også til Rauma kommune. Hva man føler identitet til, er i stor grad avhengig av hvilken generasjon man spør.	Kommunen har jobbet mye med Rauma-identitet. I en større kommune må man starte på nytt og det vil ta lang tid å bygge opp ny identitet, ny profilering. Innbyggerne i Romsdal er trauste, sindige folk. Vestnes har samme kultur. Samhandlingsreformen og sammenslåing av flere kommuner til en større kan være utfordrende for Rauma.

- Under delkapittelet om samfunnsutvikling så vi at over 80 prosent av innbyggerne i Rauma jobber i egen kommune. I utredningen i Molde-regionen er det kun Sunndal og Molde som har en høyere andel. Integrasjonen med nabokommunene er høyst mot Molde og Vestnes, men allikevel lavere enn mange andre kommuner vi ser i Molde-regionen.

# Oppgavepotensial

# Nye oppgaver til større kommuner

- Fredag 20. mars la Regjeringen fram stortingsmeldingen om nye oppgaver til større kommuner.
- Stortingsmeldingen inneholder:
  - Redegjørelse for prosesser som er satt i gang, og som berører ansvarsdelingen mellom forvaltningsnivåene. Følger ikke nødvendigvis kommunereformens tidsløp.
  - Forslag til overføring av oppgaver til kommunene i forbindelse med kommunereformen.
  - Tiltak for å redusere statlig styring.
- Stortingsmeldingen skal endelig behandles i Stortinget i juni 2015.
- De neste sidene viser hvilke oppgaver som vurderes overført til kommunene.





---

# Oppgaver som behandles i eget løp

---

- Det er flere pågående prosesser som kan føre til overføring av oppgaver til kommunene. Disse følger ikke nødvendigvis samme løp som kommunereformen. Prosessene er:
  1. Oppgave- og finansieringsansvaret i barnevernet
  2. Utredning av familieverntjenesten med sikte på overføring av ansvaret til kommunene
  3. Oppgaver på politiområdet
  4. Ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene for det offentlige vegnettet
  5. Stortingsmelding om primærhelsetjenesten
  6. Opptrappingsplaner for henholdsvis rusfeltet og rehabiliteringsfeltet
  7. Finansieringsansvaret for pasienttransport
  8. Reformarbeidet knyttet til pleiepenger, hjelpestønad og omsorgslønn
  9. Forenkling av utmarksforvaltningen
  10. Utviklingsavtaler på planområdet
  11. Forenkling av plandelen i plan- og bygningsloven
  12. Konesesjonsbehandling av mikro-, mini- og småkraftverk
  13. Endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag
  14. Vannscooterregelverket

# Nye oppgaver - velferd

Oppgave	Nærmere om oppgaven
Tannhelse	Allmenntannhelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og fylkeskommunens ansvar etter tannhelsetjenesteloven overføres til kommunene.
Rehabilitering	Større kommuner kan få større ansvar for rehabiliteringstjenester som i dag ivaretas av spesialisthelsetjenesten. Hvilke oppgaver skal utredes nærmere, samt i hvilken form en slik ansvarsendring skal skje.
Basishjelpemidler	Basishjelpemidler utredes overført til kommunene. Det må defineres nærmere hvor grensen skal gå, samt utfordringer med lager og logistikk. Mer avanserte hjelpemidler vil fortsatt være et statlig ansvar.
Forsøk DPS (distriktpsikiatriske senter)	Opprette en forsøksordning med overføring av driftsansvar for DPS til kommuner som har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse. Formålet med forsøksordningen vil være å undersøke om et kommunalt ansvar for tjenesten kan bidra til et bedre og mer helhetlig tilbud til brukerne.
Boligtilskudd	Tilskudd til etablering og den personrettede delen av tilskudd til tilpasning innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. I dag ligger denne oppgaven til Husbanken, og kommunene må søke midler her.
Varig tilrettelagt arbeid	Varig tilrettelagt arbeid (VTA) og enkeltplasseringer i ordinære virksomheter (VTO) kan overføres til kommunene – dette er tilbud om sysselsetting til personer som har små utsikter til ordinært arbeid.
Arbeids- og utdanningsreiser	Skal sikre at personer med nedsatt arbeidsevne kan ta utdanning og jobb (får finansiert reise). Ble gjort permanent fra 2013. Ansvaret ligger hos NAV i dag, kan overføres til kommunene.

# Nye oppgaver – lokal utvikling

Oppgave	Nærmere om oppgaven
Tilskudd frivillighetsentraler	Ansvar for å gi tilskudd til frivillighetsentraler overføres til kommunene. Det er en forutsetning at kommunene overtar tilskuddsansvaret for de sentralene som ikke er kommunalt drevne også.
Lokal nærings- og samfunnsutvikling	I denne omgang foreslås det ikke noen konkrete oppgaver som skal overføres. KMD viser til en rekke utredninger og evalueringer som er satt i gang av lokalt nærings- og samfunnsutviklingsarbeid. Når disse utredningene og et sammenstilt kunnskapsgrunnlag foreligger, vil det utgjøre et grunnlag for å vurdere om det er behov for å klargjøre og styrke kommunens rolle knyttet til lokal nærings- og samfunnsutvikling. Regjeringen vil følge opp dette spørsmålet i proposisjonen om nye oppgaver til større kommuner, som planlegges fremmet for Stortinget vårsesjonen 2017.
Tilskudd nærings- og miljøtiltak i skogbruk	Forvaltningen av tilskudd til veibygging og til drift med taubane kan overføres fra fylkesmannen til kommunen. Forutsetter større kommuner, kan bidra til et fagmiljø på skog i kommunene.
Tilskudd beite, jordbruk, verdensarv	<ul style="list-style-type: none"><li>- Forvaltningen av utvalgte kulturlandskap i jordbruket kan overføres fra fylkesmannen til kommunene. Må avvente gjennomgang av miljøvirkemidlene som skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret i 2015.</li><li>- Forvaltningen av tilskudd til verdensarvområdene kan overføres fra fylkesmannen til kommunene. Må avvente gjennomgang av miljøvirkemidlene som skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret i 2015.</li><li>- Tilskudd til tiltak i beiteområder kan overføres til kommunene. Det kan være behov for samarbeid over kommunegrenser og fylkesgrenser for å sikre rasjonelle driftsopplegg. Må avvente gjennomgang av miljøvirkemidlene som skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret i 2015.</li></ul>
Enkeltutslippstillatelse r, forurensningslov	Kommunene får myndighet til å gi utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 når det gjelder grønnsaksvaskerier, og myndighet til å behandle saker vedrørende støy fra motorsportbaner, skytebaner og vindmøller kan overføres til større kommuner.
Naturforvaltning	<ul style="list-style-type: none"><li>- For mindre verneområder som ligger i naturlig tilknytning til verneområder som i dag forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyrene, har styrene fått tilbud om å overta ansvaret også for disse områdene. Dersom kommunen eller styrene ikke ønsker denne myndigheten, kan myndigheten fortsatt ligge hos fylkesmannen.</li><li>- Fylkeskommunens myndighet etter innlandsfiskeforskriften § 2 tredje ledd kan overføres til større kommuner.</li><li>- Fylkeskommunens myndighet til å fastsette utvidet jakttid for enkelte fremmede/introduserte arter etter § 2 i forskrift om jakt- og fangsttider, og hvor det i liten grad er nødvendig å ta hensyn til regional utbredelse, kan overføres til større kommuner.</li></ul>

# Nye oppgaver - andre

Oppgave	Nærmere om oppgaven
Vigselsrett for borgerlige vielser	Prøvingen av ekteskapsvilkår gjøres av skatteetaten. Derfor er det ikke noe i veien for at kommunene kan overta domstolenes vigselsmyndighet, betinger trolig heller ikke større kommuner enn det vi har i dag.
Notarialforretninger	Bekreftede underskrifter på dokumenter og bekrefte rett kopi
Godkjenning svømmeanlegg	Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av svømmehaller overføres til kommunene. De fleste anleggstyper kan da godkjennes i kommunene med unntak av kunstianlegg utendørs og innendørs, og anlegg som har fått status som nasjonalanlegg.

---

# Førende prinsipper for oppgavefordelingen

---

- Det er lagt noen førende prinsipper for oppgavemeldingen som det er verdt å merke seg.
  1. Rammestyring av kommunesektoren
    - Ved overføring av nye oppgaver til større kommuner vil rammestyring, både økonomisk og juridisk, ligge til grunn.
  2. Generalistkommunen skal være hovedmodellen for kommunesektoren
    - Det legges ikke opp til et system med oppgavedifferensiering avhengig av flere ulike innbyggerstørrelser. Men de største kommunene kan overta noen flere oppgaver, se seinere i rapporten.
    - Regjeringen varslet allerede i kommuneproposisjonen 2015 at de vil utrede en generell hjemmel som gir adgang til å pålegge interkommunalt samarbeid som en løsning hvor geografiske avstander gjør at kommuner ikke kan slå seg sammen. Utredningen vil også vurdere om det på forhånd kan angis særskilte tjenesteområder som vil kunne være aktuelle for pålagte samarbeid. Forslag til Stortinget våren 2017.
  3. Individuelle rettigheter skal ligge fast
  4. Pengene skal følge oppgaven

---




# Kommunestørrelse og oppgaver













---

- Det er ikke angitt minimumskrav til kommunenes innbyggertall for at oppgavene skal overføres, men i vurderingen av flere av oppgavene pekes det på ekspertutvalgets tilråding om at kommunene bør ha en minimumsstørrelse på 15 000 – 20 000 innbyggere.
- Regjeringen vil fremme forslag om en generell hjemmel for pålagt interkommunalt samarbeid. Formålet med en slik hjemmel vil iflg. regjeringen være å sikre innbyggerne et faglig forsvarlig tilbud, og den aktuelle kommunens fagkompetanse vil være sentral for vurderingen av når det vil kunne være aktuelt å anvende bestemmelsen. Den framtidige kommunestrukturen og omfanget av nye oppgaver til kommunene vil kunne avgjøre omfanget av slike pålagte samarbeid.

# Samlet vurdering lokaldemokrati
















# Vurderingssystem

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike alternativene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og til å gi en samlet vurdering. Disse er  ,  og .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering av ulike strukturalternativ. Det er vist i tabellen under og på de neste sidene. I motsetning til de første rapportene – om samfunnsutvikling og økonomi – er det ikke enkelt å sette absolutte grenser for hvilke poeng hvert alternativ skal få. Men vi har i vurderingene tatt utgangspunkt i kriteriesettet nedenfor.










Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Valgdeltagelse	Valgdeltagelse lavere enn landsgjennomsnittet ved sist valg	0	
	Valgdeltagelse som landsgjennomsnittet ved sist valg	5	
	Valgdeltagelse høyere enn landsgjennomsnittet ved sist valg	10	
Størrelse på kommunestyret	Kommunen har minimumsløsningen når det gjelder antall kommunestyrerepresentanter	0	
	Kommunen har mellom 0 – 50 prosent høyere representasjon enn minimumsløsningen	5	
	Kommunen har over 50 prosent høyere representasjon enn minimumsløsningen	10	
Politisk representasjon	Kommunen har under 3 partier som er representert i kommunestyret/stiller til valg	0	
	Kommunen har 3-5 partier som er representert i kommunestyret/stiller til valg	5	
	Kommunen har 6 eller flere partier som er representert i kommunestyret/stiller til valg	10	
Innbyggermedvirkning	Kommunen har kun lovpålagte medvirkningsorgan for innbyggerne	0	
	Kommunen har noen flere medvirkningsorgan enn de lovpålagte	5	
	Kommunen har de fleste medvirkningsorganene som ekspertutvalget peker på	10	



# Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Politisk handlingsrom	Det politiske handlingsrommet i kommunen oppleves som mindre enn gjennomsnittet.	0	
	Det politiske handlingsrommet i kommunen oppleves som verken stort eller lite.	5	
	Det politiske handlingsrommet i kommunen oppleves som større enn gjennomsnittet.	10	
Relevant kompetanse og tilstrekkelig kapasitet	Kommunen har under 10 000 innbyggere	0	
	Kommunen har mellom 10 000 – 14 999 innbyggere	5	
	Kommunen har over 15 000 innbyggere	10	
Interkommunalt samarbeid	Kommunen har over 30 interkommunale samarbeidsordninger	0	
	Kommunen har mellom 10 og 30 interkommunale samarbeidsordninger	5	
	Kommunen har under 10 interkommunale samarbeidsordninger	10	
Lokal identitet	Innbyggerne har større tilhørighet til nabokommunen(e), enn til egen kommune.	0	
	Innbyggerne har sterk tilhørighet til egen kommune, men også til nabokommunene.	5	
	Innbyggerne har en sterk tilhørighet til egen kommune.	10	
Oppgavepotensial	Kommunen vil i liten grad være rustet til å påta seg nye oppgaver, jf. oppgavemeldingen til Regjeringen.	0	
	Kommunen vil i noe grad være rustet til å påta seg nye oppgaver, jf. oppgavemeldingen til Regjeringen.	5	
	Kommunen vil i stor grad være rustet til å påta seg nye oppgaver, jf. oppgavemeldingen til Regjeringen.	10	





# Vurdering lokaldemokrati

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Valgdeltagelse	Rauma hadde en valgdeltagelse under landsgjennomsnittet ved forrige valg.	0/10	
Størrelse på kommunestyret	Rauma har en størrelse på kommunestyret som er 42 prosent høyere en minimumsløsningen.	5/10	
Politisk representasjon	Det er 7 partier/lister representert i kommunestyret i Rauma.	10/10	
Innbyggermedvirkning	Rauma har de fleste medvirkningsorgan som ekspertutvalget peker på (unntatt for innvandrere).	10/10	
Kapasitet og kompetanse	Innbyggertallet i Rauma var 7 445 per 1. januar 2014. Det er lavere enn ekspertutvalgets anbefaling.	0/10	
Politisk handlingsrom	Politikerne i Rauma mener de har noe politisk handlingsrom.	10/10	
Interkommunalt samarbeid	Rauma kommune har over 30 ulike interkommunale samarbeidsløsninger.	0/10	
Lokal identitet	Ut fra integrasjonen til nabokommunene, er det nærliggende å anta at innbyggerne i Rauma har sterk identitet til bostedet/kommunen sin.	10/10	
Oppgavepotensial ved større kommuner	Rauma har i dag lite interkommunalt samarbeid på tjenesteneområdene, men omfattende samarbeid på fag/administrasjon. Rauma vil i noe grad være rustet til å ta på seg nye oppgaver, men sannsynligvis har behov for en del interkommunalt samarbeid.	10/20	
<b>Samlet vurdering lokaldemokrati</b>	<b>Samlet får «Rauma som egen kommune» en score på 55 av 100 poeng på lokaldemokrati.</b>	<b>55/100</b>	

# Samlet vurdering «Rauma som egen kommune»

# Oppsummering poeng

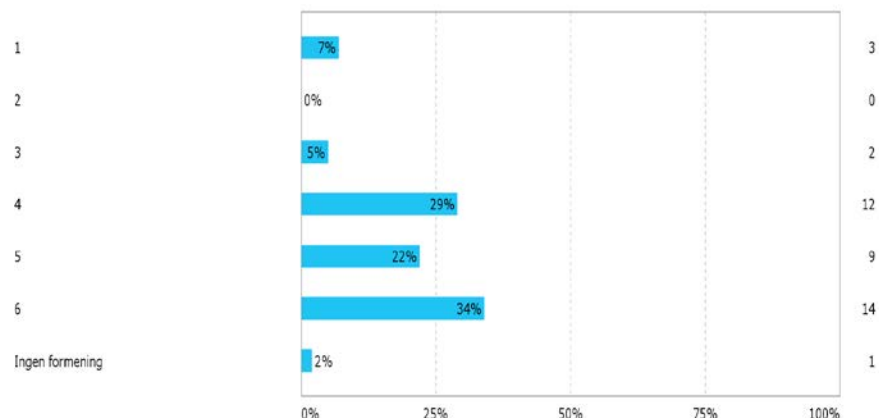
- I tabellen under har vi oppsummert poengsummene «Rauma som egen kommune» har fått på hver av deltemaene. Vurderingene er best knyttet til økonomi, mens lokaldemokrati, samfunnsutvikling og tjenester er vurdert noe lavere.

Samfunnsutvikling	Økonomi	Tjenester	Lokaldemokrati	Samlet
50/80	65/100	60/100	55/100	230/380
				

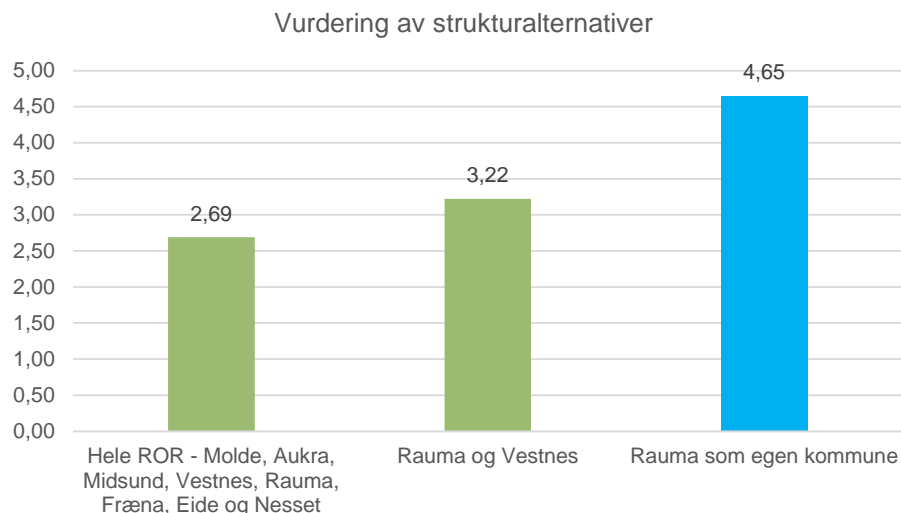
- I Molde-regionen er Rauma med i to alternativer, hele ROR får noe bedre score, mens Rauma + Vestnes får dårligere score:
  - Hele ROR - Molde + Vestnes + Rauma + Nesset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide: 242,5 poeng
  - Rauma + Vestnes: 170 poeng
- Siden vi har justert noe på vurderingssystemet for å vurdere én kommune, og ikke sammenslåing, så er ikke summene helt sammenlignbare. Noen av kriteriene som var knyttet til sammenslåtte kommuner i Molde-regionen er tatt bort, og andre i vurderingen av Rauma som egen kommune er derfor tillagt høyere vekt. Og vurderingene blir noen tilfeller omvendt av hverandre, som vurdering av effektiviseringsgevinster. Vi har allikevel valgt å ta med summene fra utredningen av Molde-regionen, siden det gir et bilde av hvordan «Rauma som egen kommune» scorer i forhold til de to andre alternativene. Alternativet scorer noe dårligere enn «hele ROR», men betydelig bedre enn «Rauma + Vestnes».
- På de neste sidene har vi oppsummert resultatene fra spørreundersøkelsen knyttet til «Rauma som egen kommune», og redegjort for fordeler og ulemper på de ulike temaene.

# Resultater fra spørreundersøkelsen

- Det ble ettersendt spørsmål om å vurdere Rauma som egen kommune til politikere, administrasjon, tillitsvalgte, elderråd og ungdomsråd – 60 personer mottok undersøkelsen. 40 prosent svarte, og det gir en svarprosent på 67 %.
- Svarfordelingen kan sees i figuren oppe til høyre. Kun 5 respondenter stilte seg negative til at Rauma ikke skal fortsette som egen kommune. Gjennomsnittlig svar var på 4,65, det betyr at det er god støtte til at Rauma skal fortsette som egen kommune.
- Det er viktig å understreke at dette er en spørreundersøkelse sendt til et utvalg av kommunalt ansatte og politikere, det er dermed ikke noe representativt utvalg av befolkningen.
- Sammenlignet med de andre strukturalternativene respondentene ble bedt om å vurdere, så er det Rauma som egen kommune som kommer «best» ut, se figuren nede til høyre. Verken hele ROR eller Rauma + Vestnes får støtte.
- På neste side har vi samlet innspillene fra respondentene for hvorfor man er positiv/negativ til «Rauma som egen kommune».



Svarfordeling på «Hvordan stiller du deg til alternativet «Rauma som egen kommune»? Svar på en skala fra 1-6, der 1 er svært negativ og 6 er svært positiv



---

# Rauma som egen kommune – åpne svar

---

## Hvorfor positiv til Rauma som egen kommune?

- Rauma mestrer godt de oppgavene kommunen har, god skole og eldreomsorg. Ser ikke ut som det blir mange nye oppgaver til kommunene.
- Vi kan bedre dagens spesialiserte tjenester med mer samarbeid, trenger ikke sammenslåing.
- Beliggenhet. Det er lange avstander til nabokommunene, har ikke gode nok samferdselsløsninger i dag. Åndalsnes er et naturlig kommunesenter.
- Sikrer egne arbeidsplasser. Vi blir en utkant i en ny kommune.
- Satsingen på turisme.
- Lokaldemokrati. I dag har politikerne innflytelse på avgjørelsen i kommunen, usikker på hvordan det blir i en større kommune. Vi har selvråderett i dag. Vi er en langstrakt kommune allerede på grunn av tidligere sammenslåinger. Det skaper samhold innad i Rauma i dag, og vil bare bli enda mer splitta i en større kommune.
- Økonomi. Vi har fordel med egen kraftsektor, og konsesjonskraft.

## Hvorfor negativ til Rauma som egen kommune?

- Rauma kommune blir for liten, for liten til å ha eget bo- og arbeidsmarked. For liten befolkningsvekst.
- Det vil være bra for lokaldemokratiet med sammenslåing. Blir fort de samme politikerne gang etter gang, trenger flere å velge imellom.
- Ønsker større fagmiljø, mer spesialiserte tjenester. Det er enklere i større kommuner. Det blir/er en utfordring med små tjenester for Rauma, og å rekruttere spesialkompetanse.
- For liten kommune til å utvikle gode tjenester til innbyggerne med hensyn til kompetanse, økonomi og fleksibilitet. Sårbarheten øker.

# Samfunnsutvikling

## Fordeler

- Rauma har i dag ca. 3 årsverk knyttet til planlegging, men kjøper inn noe konsulenthjelp. Samlet sett har Rauma klart å klart å prioritere arbeidet knyttet til samfunnsutvikling gjennom flere år. Dersom Rauma består som egen kommune, vil en være «herre i eget hus» og kan prioritere for eksempel kraftinntekter til samfunnsutviklingsarbeid.
- Rauma er egen bo- og arbeidsmarkedsregion i dag, og over 80 prosent av de sysselsatte som bor i Rauma jobber innenfor grensene til egen kommune.
- Rauma er allerede i dag en stor kommunene i areal, men med dagens kommunegrenser så har de fleste innbyggerne en reisevei til kommunesenteret som er innenfor 45 minutter. 45 minutter er definert som akseptabel pendlingsavstand.
- Rauma har et variert næringsliv, og arbeidsplasser i flere bransjer. Men mange av arbeidsplassene er i næringer som har hatt nedgang i Norge siden 2000.

## Ulemper

- Rauma har et befolkningsgrunnlag på 7 445 innbyggere per 1. januar 2014, og antall innbyggere er forventet å stige noe fram mot 2040. Men veksten vil være lavere en landsgjennomsnittet, og det betyr at Rauma taper relativt til landet. Regjeringens ekspertutvalg foreslår en kommunistørrelse på 15 – 20 000 innbyggere for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til rollen som samfunnsutvikling, tjenesteyter og lokaldemokrati. Rauma er mindre enn dette.

# Økonomi

## Fordeler

- Som egen kommune vil en fortsatt være herre i sitt eget «økonomiske hus». Blant annet har Rauma en del inntekter knyttet til kraft som bidrar til at kommunen har inntekter på landsgjennomsnittet. Rauma vil ikke få mer inntekter knyttet til konsesjonskraft om de slår seg sammen med andre kommuner.
- Rauma kommune driver effektivt i dag, og våre beregninger viser at Rauma har lite å hente på effektivisering av administrasjon og tjenesteproduksjon.

## Ulemper

- Til tross for at Rauma har inntekter på landsgjennomsnittet, har de ikke klart å ha ønsket nivå på driftsresultatet de seneste årene. Fra 2011-2013 hadde Rauma samlet et netto driftsresultatet på 0,6 prosent. Det tyder på at driften er stram.
- Som egen kommune vil Rauma gå glipp av økonomiske virkemidler knyttet til kommunereformen (inndelingstilskudd, engangskostnader og reformstøtte). Inntektssystemet vil fra og med 2017 trolig være utformet slik at det blir relativt mer kostbart å være egen kommune (også kanskje for den størrelsen Rauma er).



# Tjenesteproduksjon

## Fordeler

- Rauma har på flere områder gode tjenester til innbyggerne sine, og ansatte og politikere vurderer tjenestene til å være av god kvalitet. Små og sårbare fagmiljø er ikke pekt på som et stort problem.
- Rauma er blant kommunene i Molde-regionen med færrest interkommunale tjenestesamarbeid, men har dette på brann- og eksplosjonsvern, renovasjon og krisesenter. Det tyder på kommunen i dag klarer å håndtere de basistjenestene selv. Det gjør også at Rauma kan inngå flere samarbeid for å kompensere for eventuelle små fagmiljøer i framtida, uten at samarbeidene blir for omfattende.
- Ansatte og politikerne selv er positive til at kommunen er rustet til å møte framtidige utfordringer å ta på seg nye oppgaver. Noen oppgaver som er tenkt gjennomført til Rauma vil kommunen kunne håndtere selv, mens andre vil kreve inngåelse av interkommunalt samarbeid.

## Ulemper

- Kommunen har utfordringer med rekruttering på noen områder, i tillegg til at det pekes på at kommunen i noe grad har dårlig evne til å håndtere nye krav og forventinger til kommunene.

# Lokaldemokrati

## Fordeler

- Rauma har et kommunestyret som er større enn det innbyggertallet skulle tilsi. Det gjør at det vil være mulig å sikre både partipolitisk og geografisk representasjon i kommunestyret, og dermed nærhet mellom innbyggere og politikere. Det er også 7 partier/lister som er representert i kommunestyret. Politikerne mener også at de har et politisk handlingsrom.
- Rauma har lagt til rette for medvirkning fra innbyggerne utover minstekravet på eldreråd og råd for personer med nedsatt funksjonsevne. Blant annet har kommunen ungdomsråd, frivillighetssentral og forum for næringslivet.
- Ut fra integrasjonen til nabokommunene, er det nærliggende å anta at innbyggerne i Rauma har sterk identitet til bostedet/kommunen sin. Men dette vil avdekkes nærmere i innbyggerundersøkelsen som er gjennomført i Rauma i mai 2015.

## Ulemper

- Rauma hadde ved forrige lokalvalg en valgdeltagelse under landsgjennomsnittet. Men det er liten grunn til å anta at denne vil endre seg ved en kommunesammenslåing.
- Rauma har 34 ulike interkommunale samarbeidsløsninger, men som vi har sett er få av disse knyttet til direkte tjenestesamarbeid. Det kan gi ulemper med demokratisk styring og kontroll, selv om man per i dag ikke opplever dette som et stort problem. Men eventuelle ulemper vil kunne forsterkes noe i framtiden på grunn av nye oppgaver og økt interkommunalt samarbeid. Rauma vil derimot kunne håndtere noen av disse oppgavene uten behov for samarbeid.

# Samlet vurdering

- De foregående sidene har vist at det er fordeler og ulemper knyttet til «Rauma som egen kommune», og i lys av de overordnede målene i kommunereformen så er fordelene større enn ulempene.
- Rauma er i dag en mellomstor kommune og er forventet å ha en liten befolkningsvekst framover. Kommunen har evnet å prioritere samfunnsutvikling over flere år, og selv om antall arbeidsplasser i privat næringsliv har gått ned siden finanskrisen i 2008, så var nedgangen mindre enn veksten i forkant. Over 80 prosent av kommunens sysselsatte jobber innenfor egne kommunegrenser, og det er lite arbeidsmarkedsintegrasjon med nabokommunene. Unntaket er at omtrent 7 prosent av de sysselsatte pendler til Molde. Avstanden til nabokommunene er såpass stor at den er større en akseptabel pendlingsavstand på 45 minutter for de fleste som bor i Rauma. Rauma er derfor definert som egen bo- og arbeidsmarkedsregion, og utgjør ikke noe funksjonelt samfunnsutviklingsområde med nabokommunene. Avstanden mot Vestnes vil reduseres noe ved realisering av Tresfjordbrua, mens det ikke er planlagt forbedringer i retning Molde.
- Rauma ser i dag ut til å ha ganske gode tjenester, men med noen utfordringer knyttet til rekruttering og evne til å håndtere økte krav til oppgaveløsningen. Kommunen har lite interkommunalt samarbeid på tjenesteområdene, men behovet for dette vil sannsynligvis øke dersom kommunene blir tilført mange flere oppgaver for å unngå for små og sårbare fagmiljøer på spesialisttjenestene. Et av målene til regjeringen med kommunereformen er å styrke lokaldemokratiet gjennom mindre interkommunalt samarbeid og flere oppgaver til kommunene. Slik sett vil ikke «Rauma som egen kommune» oppfylle dette målet i reformen, men respondentene i spørreundersøkelsen mener at økt interkommunalt samarbeid er å foretrekke framfor kommunesammenslåing.
- Økonomisk har Rauma inntekter på landsgjennomsnittet, men dersom de skal ha en mer bærekraftig økonomi må driftsresultatene bedres. Rauma driver derimot ganske effektivt, og vi finner lite rom for å redusere både administrasjon og tjenestetilbud. Det vil gjøre en innsparingsprosess krevende. Det vil derimot være nødvendig siden Rauma vokser mindre enn landsgjennomsnittet og derfor relativt vil tape inntekter sammenlignet med landsgjennomsnittet.
- Dersom man velger å stå alene nå, vil kommunene gå glipp av de økonomiske virkemidlene i kommunereformen. De varsla endringene i inntektssystemet vil også potensielt gjør det vanskeligere å bestå som egen kommune. Dersom eksempelvis basistilskuddet og distriktstilskudd Sør-Norge reduseres, så vil det kunne bety flere millioner i mindre inntekter for Rauma. Disse endringene vil bli kjent våren 2016.
- Rauma som egen kommune får noe lavere score enn alternativet med hele ROR, men har betydelig høyere støtte i spørreundersøkelsen. Vi mener derfor det er et reelt valg for Rauma å velge å stå alene i kommunereformen.

# Veien videre



---

# Proessen rundt kommunesammenslåing

---

- En prosess knyttet til kommunesammenslåing kan bestå av følgende faser.
  - Sonderingsfase. Kartlegge sammenslåingsalternativ man ønsker å utrede, og avklare om det er interessant for de involverte kommunene. Det bør lages en fremdriftsplan for eventuell gjennomføring av hele sammenslåingsprosessen.
  - Utredningsfase – intensjonsavtale. Kartlegge fordeler og ulemper med kommunesammenslåing. Forhandlinger med sikte på å utarbeide en intensjonsavtale for bygging av en ny kommune.
  - Debattfase – vedtak om sammenslåing. Etter utarbeidelse av intensjonsavtale vil det være tid for debatt. I denne fasen bør innbyggerne høres for å kunne si sin mening om en eventuell sammenslåing. Se neste side.
  - Gjennomføringsfase – etablering av ny kommune. Perioden fra vedtaket om sammenslåing er fattet til den nye kommunen er en realitet. Denne fasen kan deles i planleggingsfase og implementeringsfase.
  - Driftsfase. Ordinær drift etter formelt godkjent sammenslåing.

# Innbyggerhøringer

Det er anbefalt at innbyggerne får si sin mening om en kommunesammenslåing. Det kan gjøre på flere ulike måter. Figuren til venstre viser ulike former for høringsmåter i den loddrette aksene, vurdert ut fra ulike kriterier i vannrette aksene. 5 betyr at kriteriet er godt ivaretatt, mens 1 betyr at kriteriet er dårlig ivaretatt.

For eksempel vil opinionsundersøkelse ved telefonintervju kunne sikre et fullt representativt utvalg av befolkningen. Men det vil være en lite egna måte å gi innbyggerne kunnskap og innsikt om konsekvenser for sammenslåing, og rom for dialog. Innbyggerne får derimot i noe grad muligheten til å fremme sine synspunkter.

Vi anbefaler at innbyggerne blir hørt minst 2 ganger i prosessen. Først i en tidlig fase, hvor de både kan si sin mening om retningsvalg og hva som vil være viktig for dem i en sammenslåingsprosess. Deretter i forkant av endelig vedtak, hvor de kan si sin mening om det fremforhandlede resultatet.

Høringsmåter	Representativitet	Kunnskap og innsikt om konsekvenser	Betydning for dialog	Innbyggernes muligheter til å fremme sine synspunkter	Politikernes muligheter til å ta en selvstendig avgjørelse
Rådgivende folkeavstemming	4	1	1	1	1
Opinionsundersøkelse ved telefonintervju	5	1	2	2	3
Opinionsundersøkelse ved postale eller nettbaserte skjema	4	1	2	3	3
Utvida folkehøringer	3	3	4	4	4
Fokusgrupper	2	4	5	5	4
Høring	2	2	2	3	4

Kilde: Brandtzæg, Bent. 2014. Hvordan gjennomføre en kommunesammenslåing? Erfaringer og innspill fra frivillige sammenslåinger. TF-notat nr. 35/2014.

---

# Intensjonsplan

---

- Utarbeidelse av en intensjonsplan er en viktig milepæl i en eventuell kommunesammenslåing. Det vil være et dokument som legger føringer for hvordan en ønsker å bygge den nye kommunen. For eksempel kan en intensjonsavtale inneholde følgende elementer:
  - Innledning – mål for sammenslåing
  - Sammenslåingstidspunktet
  - Avklaring rundt kommunesenter
  - Avklaring rundt kommunevåpen
  - Avklaring rundt kommunenavn
  - Størrelse på kommunestyret
  - Innhold i kommunesenteret – fordeling av tjenester andre steder i kommunen
  - Håndtering av ansatte
- Innholdet i intensjonsplanen må tilpasses lokale forhold, og hva innbyggere, ansatte og politikere er opptatt av å ha avklart i forkant av et vedtak om sammenslåing. For eksempel kan bruk av kraftinntekter være et slikt lokalt forhold for Rauma.

---

# Videre prosess for Rauma

---

- Rauma kommunen har kommet godt i gang med prosessen rundt veivalg i kommunereformen. Denne utredningen, sammen med utredningene gjort for Molde-regionen, gir det faktagrunnlaget som er nødvendig for å ta videre valg. Det er viktig å huske at til slutt vil valg i forbindelse med kommunereformen være en politisk avgjørelse, utredninger gir fordeler og ulemper med ulike valg – men ikke noe fasitsvar.
- Involvering av innbyggerne i en eventuell sammenslåingsprosess er viktig. Rauma er i ferd med å gjennomføre en innbyggerundersøkelse i regi av NIVI analyse om veivalg. Resultatene fra denne vil være klar i juni. Kommunen har også etablert en egen fane på nettsidene som heter kommunereformen, hvor innbyggerne kan lese om prosessen. Kommunen hadde også kommunereformen som tema på folkemøter i kommunen i april, og tema for Raumakonferansen 20. mai er kommunereformen.
- Neste avgjørelse for kommunestyret vil være å ta et retningsvalg. I praksis har kommunen følgende valgmuligheter:
  - Gå inn i forhandlinger om et alternativ
  - Gå inn i forhandlinger om flere alternativ (men dette vil være arbeidskrevende)
  - Velge å ikke delta i forhandlinger – i praksis på nåværende tidspunkt si nei til sammenslåing med de konsekvenser det får



---

# Videre prosess forhandlinger

---

- Dersom kommunen velger å gå inn i forhandlinger, må det settes ned et forhandlingsutvalg. En må ha kommunevalget i september i bakhode når det gjelder tidspunkt for nedsettelse og hvilke personer som velges til å sitte i et forhandlingsutvalg. En kan for eksempel velge roller (ordfører, rådmann m.m.), og ikke personer.
- Oppstart av forhandlinger om en ny kommune bør skjer høsten 2015. Målet med forhandlinger er å avklare en del sentrale spørsmål knyttet til en kommunesammenslåing, og utarbeide en intensjonsavtale for en ny kommune. Se side 127. En slik intensjonsplan bør være klar vinteren 2016, slik at det er rom for innbyggerhøring og debatt før endelig vedtak i kommunestyret.
- Siste fase før endelig vedtak er innbyggerhøring og offentlig debatt. Innbyggerne bør få si sin mening om forhandlingsresultatet. Side 127 viser en vurdering av noen høringsmetoder.
- Mai/juni 2016: Endelig vedtak i kommunestyrene om endelig valg knyttet til kommunereformen.

# Referanser

---

# Referanser

---

- Brandtzæg, Bent. 2014. Hvordan gjennomføre en kommunesammenslåing? Erfaringer og innspill fra frivillige sammenslåinger. TF-notat nr. 35/2014.
- Brandtzæg, B., Aastvedt, A., Lie, K., Thorstensen, A. og Storm, H.N. 2011. Utgreiing av kommunestruktur i Ryfylke. TF-rapport nr. 282.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 2014. Kriterier for god kommunestruktur – delrapport fra ekspertutvalget for kommunereformen. Mars 2014.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 2014. Kriteriet for god kommunestruktur – sluttrapport fra ekspertutvalget for kommunereformen. Desember 2014.
- Langset, M., Ellis, I.O., Ståvi, J.M., Nilsen, J.K. og Vinsand, G. 2014. kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene. NIVI Rapport 2014:1.
- Leknes, E., Gjertsen, A., Holmen, A.K.T., Lindeløv, B., Aars, J., Sletnes, I. og Røiseland, A. 2013. Interkommunalt samarbeid – konsekvenser, muligheter og utfordringer. IRIS-rapport 2013/008.
- Meld.St.14 (2014.2015) Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner
- Vinsand, G. og Langset, M. 2013. Status for interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal. NIVI-rapport 2013:3.

---

# Nettsider

---

- Ny kommune, utredningsverktøy for sammenslåing av kommuner – utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.  
<http://www.nykommune.no/>. (Lastet ned 15.04.15)
- Visveg.no - ruteplanlegger fra Statens Vegvesen.  
<http://visveg.vegvesen.no/Visveg/mapviewer.jsf?width=1920&height=1030>. (Lastet ned 04.05.15)
- Informasjon om utvalg i Rauma kommune:  
<https://www.rauma.kommune.no/innsyn.aspx?response=moteplan&scripturi=/innsyn.aspx&skin=infolink&MId1=11623&visalle=true>. (Lastet ned 8.5.2015)
- Informasjon om Nordveggen: <http://nordveggen.no/>. (Lastet ned 8.5.2015)
- Informasjon om innbyggerundersøkelse i Rauma kommune.  
<https://www.rauma.kommune.no/nyheter/kommunereformen-innbyggerundersokelsen-starter-4-mai.67777.aspx>. (Lastet ned 8.5.2015)



# Vedlegg

# **Vedlegg 1 – oversikt over interkommunale samarbeid**

# Interkommunale samarbeid

Samarbeidsområde	Kommuner som er med
RIUA-Romsdal	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Nesset og Sandøy
Møre og Romsdal 110-sentral	Alle kommunene i Møre og Romsdal
Brannsamarbeid	Molde og Rauma
Åknes Tafjord	Rauma, Åknes Tafjord beredskap og kommuner på Sunnmøre
Nordmøre interkommunalt renovasjonsselskap IKS (NIR)	Sunnadal, Rauma og kommuner på Nordmøre
Driftsassistanse for vann og avløp	Alle kommunene i Møre og Romsdal
Kystlab AS	Molde, Fræna, Rauma, Nesset, Aukra, Midsund, Eide og Sunndal
Eksportveien AS	Vestnes, Rauma + Ålesund og banker
Samspleis AS (samferdselsbygger Nordmøre og Romsdal)	Molde, Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Midsund, Nesset, Rauma, Sunndal, Vestnes +
Energi 1 Kraft AS	Kraftselskap i Romsdal og på Nordmøre
Romsdalskart	Aukra, Midsund, Fræna, Molde og Rauma
Tilsyn byggesak 1	Molde, Midsund, Vestnes, Nesset, Rauma og Sandøy
Interkommunal plan for sjøareal – Romsdalsfjorden	Molde, Midsund, Vestnes, Nesset og Rauma
IKA Møre og Romsdal (arkiv)	Alle kommunene i Møre og Romsdal
Kunnskapsnett Romsdal	Molde, Eide, Nesset, Rauma, Vestnes, Midsund, Aukra, Fræna og Gjemnes
ROR PPT (kunnskapsnettverk)	Molde, Eide, Nesset, Rauma, Vestnes, Midsund, Aukra, Fræna og Gjemnes
Salg av VOL-tjenester – interkommunalt voksenopplæring (IKVO)	Kommunene i Romsdal og på Nordmøre
Tøndergård skole	Molde, Eide, Nesset, Rauma, Vestnes, Midsund, Aukra, Fræna og Gjemnes
Syn- og audiotjenester	Alle kommunene i Møre og Romsdal

# Interkommunale samarbeid

Samarbeidsområde	Kommuner som er med
Kjøp av barneskoleplasser	Neset og Rauma
ROR-barnevern (fagnettverk)	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Eide og Gjemnes
Krisesenter	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Neset, Eide, Sunndal, Gjemnes + Sandøy
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep	Alle kommunene i Møre og Romsdal
ACT-team	Molde, Fræna, Eide, Midsund, Aukra, Vestnes, Rauma, Neset, Gjemnes, Sunndal + Helse Møre og Romsdal
ROR-samhandling	Molde, Fræna, Rauma, Vestnes, Aukra, Midsund, Eide og Neset
Romsdalsmuseet	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Neset + Sandøy
Kulturskolesamarbeid (faglig)	Molde, Eide, Neset/Gjemnes, Rauma, Vestnes, Midsund, Aukra, Fræna og Sunndal
Dovrefjellområdet	Rauma, Neset, Sunndal + kommuner i Oppland, Hedmark og fylkeskommuner
Romsdalsorkesteret	Aukra, Vestnes, Molde, Midsund, Rauma, Fræna, Gjemnes, Neset + Sandøy
ROR innkjøpsamarbeid	Molde, Rauma, Neset, Midsund og Aukra
ROR IKT	Molde, Rauma, Midsund, Vestnes og Aukra
GassROR IKS	Molde, Aukra, Midsund, Fræna, Eide, Neset, Rauma og Vestnes + Møre og Romsdal fylkeskommune
Molde og Romsdal havn IKS	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma og Neset
Molde lufthavnsutvikling	Molde, Fræna, Rauma, Vestnes, Eide, Neset, Aukra, Midsund, Gjemnes + andre eiere
Visit Nordmøre & Romsdal AS	Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Midsund, Molde, Neset, Rauma, Sunndal, Vestnes + flere andre kommuner
Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal	Molde, Vestnes, Rauma, Neset, Sunndal, Eide, Gjemnes, Fræna og Aukra
Kontrollutvalgssekretariat for Romsdal	Molde, Vestnes, Rauma, Neset, Sunndal, Eide, Gjemnes, Fræna og Aukra